

Iisalmen kaupungin uuden uimahallin palvelusuunnitelma

Pekka Partanen

Opinnäytetyö

Liikuntajohtamisen ja valmennuksen
koulutusohjelma

YAMK

2019

Tekijä(t) Pekka Partanen	
Koulutusohjelma Liikuntajohtamisen ja valmennuksen koulutusohjelma (YAMK)	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Iisalmen kaupungin uuden uimahallin palvelusuunnitelma	Sivu- ja liitesivumäärä 42 + 20
<p>Päätökset uuden uimahallin rakentamisesta tehtiin vuonna 2017. Hankesuunnitelma päivitettiin kaupunginvaltuustossa kesäkuussa 2019. Halli sijoittuu Iisalmen kaupungin keskustan tuntumaan liikuntapaikkojen ja -alueiden keskittymään, Kankaan liikuntapuistoon. Uusi uimahalli tulee olemaan kaupungin tärkein liikuntapaikka, joka palvelee laajasti kaikkia väestöryhmiä. Kehittämistyön tavoitteena on laatia Iisalmeen vuonna 2022 valmistuvan uimahallin palvelusuunnitelma. Kehittämistyön tuloksena syntyneitä palvelusuunnitelmaa tarkennetaan tarvittaessa rakennusprojektin edetessä, sillä halli valmistuu vasta vuonna 2022.</p> <p>Kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalain säädettyä velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Tässä työssä on hyödynnetty vuonna 2019 päivitettyä hankesuunnitelmaa. Palvelusuunnitelmaa varten teetettiin asiakastarvekysely opinnäytetyönä. Kyselyyn saatiin vastauksia 12.11.-9.12.2018 aikana yhteensä 1 113. Lisäksi teetettiin konsulttityönä Kankaan liikuntapuiston hyvinvointiyrittäjyyskartoitus keväällä 2019. Siihen osallistuivat alueen käyttäjäjärjestöt, liikunta-alan yrittäjät, ympäristökuntien ja nuorten edustajat sekä Ylä-Savon Sote:n, Vetrea Terveys Oy:n ja Kuopio-Tahko Markkinointi Oy:n edustajat. Palvelusuunnitelmassa on huomioitu kartoituksessa esille nousseet uimahallia koskevat asiat. Kysely, hyvinvointiyrittäjyyskartoitus ja alustava palvelusuunnitelma esiteltiin sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle sekä hyvinvointijaostolle uimahallin teemaseminaarissa toukokuussa ja uimahallin henkilöstölle elokuussa 2019.</p> <p>Kehittämistyön liitteenä on tiivistetty esitys uuden uimahallin palvelusuunnitelmasta. Esityksessä on myös tärkeimmät asiat kehittämistyön vaiheista ja muut huomioitavat asiat kuten luottamushenkilöiden ratkaisuja vaativat päätökset ennen hallin valmistumista. Palvelusuunnitelman asiat, joilla on vaikutusta uimahallin tilaratkaisuihin, pyritään huomioimaan tarkempien arkkitehtisuunnitelmien laadinnan yhteydessä.</p> <p>Huomioimalla muun muassa tulevat asiakastarpeet ja hyvinvoinnin edistäminen pystytään paremmin vastaamaan tulevaisuuden palvelutarpeisiin sekä sitouttamaan nykyiset käyttäjät myös uuden uimahallin asiakkaisiksi. Käytettyjä menetelmiä ja tuloksia voidaan hyödyntää muissa vastaavissa hallihankkeissa ja palvelujen suunnittelussa.</p>	
Avainsanat Uimahalli, uimahallin palvelut, kuntosalipalvelut, asiakastarpeet, osallisuus, kuuleminen, hyvinvointiyrittäjyys	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Uimahallien merkitys kuntalaisille	3
2.1	Uimahallit terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä	3
2.2	Uimahallit liikuntapaikkoina	4
3	Palvelut	8
3.1	Uimahallit liikuntapalveluina	8
3.2	Vesiliikunta.....	10
3.3	Kuntosalit.....	11
4	Kehittämishankkeen tavoitteet ja menetelmät.....	13
5	Kehittämistyön vaiheet	14
5.1	Kehittämistyön lähtötilanne	15
5.1.1	lisalmen uimahallin päivitetyn hankesuunnitelman tarveselvitys palvelujen näkökulmasta katsottuna.....	18
5.1.2	Allaspalvelut.....	18
5.1.3	Kuntosalipalvelut.....	19
5.1.4	Kassa- ja kahviopalvelut.....	20
5.2	Kysely uuden uimahallin asiakastarpeista	21
5.2.1	Asiakastarvekyselyyn vastanneiden määrä, sukupuolijako, käyttäjäryhmät ja asumispaikkakunta.....	21
5.2.2	Allasosaston ja kuntosalin käyttöaste ja kolme yleisintä käyttötapaa	22
5.2.3	Allasosasto ja kuntosali	23
5.2.4	Saunat ja peseytymistilat.....	24
5.2.5	Kahvio ja oheispalvelut.....	24
5.2.6	Tulevan uimahallin aukioloajat, käyttö ja pääsymaksut.....	25
5.2.7	Kyselyn vapaat kommentit	26
5.3	Kartoitus hyvinvointiyrittäjyydestä uimahalliin ja Kankaan liikuntapuistoon	26
6	Uuden uimahallin palvelusuunnitelma	29
7	Pohdinta.....	34
	Lähteet	39
	Liitteet.....	43
	Liite 1. Asiakastarvekyselyn tulokset uuteen uimahalliin.....	43
	Liite 2. Hyvinvointiyrittäjyyskartoituksen johtopäätökset.....	49
	Liite 3. lisalmen uuden uimahallin palvelusuunnitelman tiivistetty esitys.....	54

1 Johdanto

lisalmen nykyinen uimahalli on rakennettu vuonna 1974 ja sitä laajennettiin vuonna 1996. lissalmelaisten lisäksi hallia käyttävät lähikuntien asukkaat. Uimahalli vastaa muun muassa lissalmen ja lähialueen alakoulujen uimaopetuksesta. Kellarikerrokseen sijoittuu hyvin varusteltu noin 360 neliön kuntosali. Alun perin uimahallin suunnittelua lähdettiin viemään eteenpäin peruskorjaushankkeena, josta valmistui vuonna 2009 hankesuunnitelma ja kuntokartoitus. Vuonna 2013 suunnitelmaa päivitettiin, jolloin myös kuntotutkimuksia laajennettiin. Myöhemmin tehdyt tarkemmat kuntotutkimukset ratkaisivat sen, että peruskorjauksen sijasta hankesuunnitelmassa päädyttiin uudisrakentamiseen kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti vuonna 2017. Nykyisen hallin korjausasteeksi arvioitiin 89 %. Kaupunginvaltuusto hyväksyi hankesuunnitelman ja linjauksen uudisrakentamisesta syyskuussa 2017. (Kaupunginvaltuusto 6/2017.) Hankesuunnitelmaa päivitettiin keväällä 2019. lissalmen uuden uimahallin rakentaminen alkaa loppuvuodesta 2020.

Uusi uimahalli tulee sijoittumaan lissalmen keskeisimmälle liikunta-alueelle Kankaan liikuntapuistoon. Alueella sijaitsevat nykyisen uimahallin lisäksi liikuntahalli, jäähalli ja tekojää, yksityinen Keila- ja kuntokeskus Liike, tekonurmikenttä, skeitti- ja parkouralue sekä kuntopolku, joka toimii talvella hiihtoalueena.

lissalmen uusi uimahalli tulee olemaan kaupungin tärkein sisäliikuntapaikka, joka palvelee laajasti kaikkia väestöryhmiä. Kävijämäärätavoite on asetettu 185 000 henkilöön. Tavoitetta voidaan pitää realistisena, vaikka lissalmen väkiluku on viime vuosina ollut laskeva. lissalmen uusi uimahalli palvelee lissalmen kaupungin asukkaiden lisäksi etenkin lähikuntien asukkaita omatoimisena virkistys ja kuntoilupaikkana sekä muun muassa lasten ja nuorten uimaopetuksessa.

Kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalaissa säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista (Liikuntalaki 2015, 5 §). Asiakkaiden vaikuttaminen ja osallisuus palvelujen tuottamisessa ja kehittämisessä on tärkeä osa julkisten palvelujen kehittämistä. Kuntalain 22 § mukaisesti kuntalaisilla on oikeus osallistua ja vaikuttaa palvelujen koskevaan päätöksentekoon ja kehittämiseen jo suunnittelu- ja päätöksentekovaiheessa. (Kuntalaki 22 §.) Päätökset lissalmen uuden uimahallin rakentamisesta on ollut pitkä prosessi, johon on kuulunut esimerkiksi hankkeen hyväksyminen kaupungin investointisuunnitelmaan, ratkaisut uudisrakentamisesta, kaavoitus ja varsinaisen hankesuunnitelman hyväksyminen. Vaikka uusi uimahalli valmistuu vasta vuonna 2022, niin kehittämissuunnitelman

eri vaiheissa on huomioitu kuntalaisten osallistuminen ja vaikuttaminen uuden uimahallin rakentamiseen sekä palveluihin.

Kehittämistyössä on huomioitu asiat, jotka vaikuttavat palvelujen tuottamiseen ja kehittämiseen uudessa uimahallissa. Tavoitteena on laatia lisaan 2022 valmistuvan uimahallin palvelusuunnitelma. Tämän kehittämistyön aineistona on käytetty keväällä 2019 päivitettyä uuden uimahallin hankesuunnitelmaa ja etenkin tarveselvitystä, uuden uimahallin asiakastarvekyselyä sekä Kankaan liikuntapuiston hyvinvointiyrittäjyyskartoitusta. Työn tuloksena on syntynyt uuden uimahallin palvelusuunnitelma. Palvelut tarkentuvat uuden uimahallin valmistumisen lähestyessä. Käytettyjä menetelmiä ja tuloksia voidaan hyödyntää myös muissa vastaavissa hallihankkeissa ja niiden palvelujen suunnittelussa.

2 Uimahallien merkitys kuntalaisille

Liikuntalain 5 § mukaisesti kunta vastaa paikallistasolla liikunnan yleisten edellytysten luomisesta. Kunnan tulee siis luoda edellytyksiä asukkaidensa liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioiden, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä rakentamalla ja tukemalla liikunta-paikkoja. Laissa todetaan, että tehtävien toteuttamisen kunnassa tulee tapahtua eri toimialojen yhteistyönä sekä kehittämällä paikallista, kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä sekä huolehtimalla tarvittaessa muista paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivista toimintamuodoista. Asukkaiden kuuleminen mainitaan monessa laissa, myös liikuntalaissa. Kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalain säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Myös asukkaiden liikunta-aktiivisuuden arvioiminen on liikuntalaissa mainittu osana terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Kunta ei voi kuitenkaan toimia kilpailutilanteessa markkinoilla, ellei niitä toteuteta liiketoiminnallisina tavoittein ja perustein. (Liikuntalaki 2015, 5 §.)

2.1 Uimahallit terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä

Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen -raportissa vuodelta 2011 kuvataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kuntajohdon ja kunnan keskushallinnon näkökulmasta. Kuntajohdolle suunnatussa tiedonkeruussa selvitettiin kuntien terveydenedistämistä aktiivisuutta. Siihen vastasi yhteensä 158 kuntaa. Vuonna 2011 kuntia oli 336. Terveydenhuoltolain tarkoituksena on vahvistaa ja vakiinnuttaa hyvinvoinnin ja terveyden rakenteita. Raportin mukaan tämä tarkoittaa kunnissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hyväksymistä kuntapolitiikan toimintalinjaksi, jossa hyvinvointi- ja terveystavoitteet otetaan huomioon kaikissa toiminnoissa ja kaikilla toimialoilla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käsitteellä ymmärretään toimintaa, joka lisää hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä. Toiminnalla pyritään vähentämään myös terveysongelmia ja väestöryhmien terveyseroja sekä vahvistetaan osallisuutta ja ehkäistään syrjäytymistä. (Tukia, Lehtinen, Saaristo & Vuori 2011, 3, 11.)

Edellä mainitun raportin mukaan 53 % vastanneista ilmoitti, että investointiohjelmassa vuosille 2011–2014 oli otettu huomioon hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen. Liikuntapaikat, koulut, terveyskeskukset ja vanhustalut nousivat avoimissa vastauksissa eniten esille. Liikuntapaikkoihin liittyvät viittaukset koskivat vastaavasti useimmiten liikuntapaikkojen saneerausta, laajennusta tai uusien liikuntapaikkojen järjestämistä ja rakentamista. (Tukia, Lehtinen, Saaristo & Vuori 2011, 26.)

Viimeisin lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa (LIITU) –tutkimus on julkaistu vuonna 2019. Tutkimuksessa kerätään koko maan kattavasti tietoa lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuudesta, liikuntakäyttäytymisestä ja passiivisesta ajanvietosta sekä näihin yhteydessä olevista tekijöistä. Liikunnan merkitystä on tutkittu kahdeksan ulottuvuuden kannalta: kilpailu ja suorittaminen, terveys ja kunto, ilmaisu ja esittäminen, ilo ja leikki, sosiaalisuus ja yhdessäolo, itsensä tunteminen ja tutkiminen, kasvu ja kehittyminen sekä lajimerkitykset. Tulosten mukaan 11-15 -vuotiaista lapsista ja nuorista piti kolmena tärkeimpänä parhaansa yrittämistä (67 %), liikunta on kivaa (65 %) ja hyvän olon saamista (61 %). (Kokko & Martin, 2019, 3, 67, 69.)

Liikunta vapaa-ajalla, työssä ja työmatkalla 1972-2012 tutkimuksen mukaan merkittävimmät liikunta-aktiivisuuden muutokset ovat tapahtuneet 70- ja 80-luvuilla. Vaikka vapaa-ajan liikunta oli vuosina 2008-2012 miehillä koko ajan hieman lisääntynyt ja naisilla vähentynyt, niin viidesosa suomalaisista oli tutkimuksen julkaisun hetkellä edelleen passiivisia. Tutkimuksessa todetaan, että tämä aiheuttaa terveyden edistämistyölle suuren haasteen. (Broudin & Jousilahti, 2012.)

Vuonna 2014 Suomen aikuisväestön terveystietäytyminen ja terveys raportin mukaan vapaa-ajan liikuntaa vähintään kolme kertaa viikossa ilmoitti harrastavansa naisista 60 % ja miehistä 54 %. Päivittäin liikuntaa ilmoittivat harrastavansa eniten 55-64 -vuotiaat. Neljä kertaa viikossa harrastavien määrä on pysynyt jokseenkin samalla tasolla vuoden 1990 puolivälistä lähtien. Kyseessä olevaa tutkimusta on tehty vuodesta 1978 alkaen ja vuoden 2014 tutkimukseen osallistui yhteensä 2 639 vastaajaa. (Helldan & Helakorpi, 2014, 9, 19.)

2.2 Uimahallit liikuntapaikkoina

Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirja -julkaisun mukaan Suomessa oli vuonna 2013 yhteensä 240 uimahallia ja kylpylää. Uimahalleja oli kyseisenä vuonna keskimäärin yksi noin 25 000 asukasta kohdin. Asiakirjan mukaan uinti tavoittaa laajasti eri väestö- ja ikäryhmät ja sitä harrastaa Suomessa noin 800 000 henkilöä. Yhteensä 126 uimaseurassa on 45 000 aktiivista uinnin harrastajaa. Suurin osa uimahalleista on rakennettu 1970-luvulla ja ensimmäisen peruskorjauksen on laskettu olevan 25 vuotta valmistumisen jälkeen. Viimeisinä vuosina valtion avustuksista valtaosa on kohdennettu uimahallien rakentamisen lisäksi jää- ja liikuntahallirakentamiseen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtion liikuntaneuvosto 2014, 25-26.)

Liikuntalain 13 § mukaan valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha avustusten myöntämiseksi liikuntapaikkojen ja niihin liittyvien vapaa-aikatojen perustamishankkeisiin. Liikuntapaikkojen valtionavustuksia myönnetään laajojen käyttäjäryhmien tarpeisiin tarkoitettujen liikuntapaikkojen rakentamiseen, hankkimiseen, perusparannukseen ja näihin liittyvään varustamiseen. Lisäksi avustusta voidaan myöntää erityisestä syystä muuhun liikuntapaikkarakentamiseen. Avustusta myönnetään kunnalle tai kuntayhtymälle taikka niiden määräämisvallassa olevalle yhteisölle. Avustusta voidaan myöntää myös muille yhteisöille, jos avustaminen on tarpeen liikuntalain tavoitteiden toteuttamiseksi. (Liikuntalaki 10.4.2015/390, § 13.)

Liikuntapaikkarakentamisen suunta 2014 -julkaisun mukaan laajoilla käyttäjäryhmiä palvelevilla liikuntapaikoilla tarkoitettaisiin tässä yhteydessä sellaisia liikuntapaikkoja, joilla on lukumääräisesti paljon käyttäjiä tai käyntikertoja ja joissa liikuntapaikan liikunnalliset palvelut ovat monipuolisia ja liikuntapaikka soveltuu mahdollisimman monen liikuntamuodon käyttöön sekä sen päivä- ja iltakäyttö on runsasta ja käyttö jakaantuu tasaisesti aukioloaikojen suhteen. Lisäksi erilaisilla liikuntaryhmillä tulisi olla mahdollisuus käyttää liikuntapaikkaa ja sen oheistiloja. Liikuntapaikan tulisi soveltua ohjatun liikunnan lisäksi myös omaehtoiseen käyttöön ja liikuntapaikkaa käyttävien osuus koko liikuntapaikan palvelualueen väestöstä tulisi olla merkittävä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtion liikuntaneuvosto 2014, 12.)

Peruspalvelujen arviointi 2018 -raportin mukaan liikuntapaikkojen valtionavustuksia myönnetään laajojen käyttäjäryhmien tarpeisiin tarkoitettujen liikuntapaikkojen rakentamiseen, hankkimiseen, perusparannukseen ja näihin liittyvään varustamiseen. Valtionavustuksella on todettu olevan myönteistä vaikutusta kuntien liikuntapaikkarakentamiseen. (Valtionvarainministeriö 2018, 106.) Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää avustusta kustannusarvioiltaan yli 700 000 euron hankkeisiin. Alle 700 000 euron hankkeet käsitellään aluehallintovirastoissa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtion liikuntaneuvosto 2015, 51.)

Olosuhteiden resursoinnin kannalta osassa kuntia liikuntaolosuhteiden rakentaminen, kunnossapito ja olosuhteiden strateginen kehittäminen on ymmärretty osaksi kunnan hyvinvointipolitiikkaa. Osa kunnista mainitsee vahvuudekseen liikuntapaikkojen monipuolisen keskittämisen lähelle asuinalueita. Valtaosa kunnista on valmis tarjoamaan olosuhteita lapsille ja nuorille maksuttomasti. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtion liikuntaneuvosto 2014, 22.)

Julkaisun mukaan kyselyn tulokset tukevat peruspalveluiden arvioinnin (2010) tuloksia, joiden mukaisesti eniten kysyntää on liikuntasaleista, -halleista, jäähalleista ja pallokentis-

tä. Lukuisat kunnat raportoivat, että eri lajien harrastajat eivät ole tasa-arvoisessa asemassa liikuntapaikkojen hinnoittelun suhteen. Jääurheilun osalta jäähallit ovat useassa kunnassa vain harvoin lasten ja nuorten vapaassa käytössä. Vastaavasti osassa kuntia esimerkiksi yleisurheilukentät ovat jääneet vähälle käytölle ja niiden peruskorjaamisen tarpeellisuutta harkitaan tarkkaan. Uimahalleissa käyttöpainetta aiheuttavat myös uudet lajit kuten vesijuoksu, sukellus ja melonta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtion liikunta-neuvosto 2014, 23.)

Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliiton vuonna 2016 teettämän tutkimuksen mukaan uimahallitilojen keskeisimpiä kehittämiskohteita ovat uinti-, monitoimi-, kuntoutus-, opetus- ja terapia-allas. Saunojen rooli nousi tässä tutkimuksessa altaiden jälkeen tärkeimmäksi kehittämisen kohteeksi. (Taloustutkimus Oy 2016, 5.)

Liikuntapolitiikan sisältöjä laajennettiin arkiliikunnan ja liikunnan lisäämisen ja hyvinvointitavoitteiden suuntaan 2000 –luvulla. Terveysliikunta käsitteenä oli vuosikymmenen liikuntatermi. Liikuntapolitiikka kytkettiin tiiviisti hallitusohjelmiin. Keskeiset liikuntapolitiikan tavoitteet siirrettiin myös liikuntarakentamisen suunta-asiakirjoihin. Kyseessä olevat suunta-asiakirjat ovat väljempiä kuin liikuntapaikkarakentamissuunnitelmat. Ne ovat tukeutuneet erityisesti voimassaolevaan hallitusohjelmaan ja liikuntalakiin ja ne sallivat suunnitelmia paremmin kulloisenkin rahoitustilanteeseen sopeutumisen. Lisäksi asiakirjat täydentävät rahoituslakiin perustuvaa vuosittain laadittavaa valtakunnallista liikuntapaikkarakentamisen rahoitussuunnitelmaa. Rahoitussuunnitelma on pitänyt sisällään neljän vuoden aikana toteutettavaksi tarkoitetut perustamishankkeet. (Kokkonen 2010, 289, 297.)

Uimahallien peruskorjauksilla on pyritty parantamaan hallien toimivuutta. Olosuhteiden ja palvelujen parantaminen on lisännyt merkittävästi uimahallien kävijämäärää. Muutaman vuoden kuluessa kävijämäärän kuitenkin on ennustettu laskevan jääden kuitenkin korjauksista edeltävää tasoa korkeammaksi. Uusissa ja peruskorjatuissa halleissa on virkistäytymisen merkitys korostunut ja korjaukset ovat vieneet uintiharrastusta terveysliikunnan suuntaan. (Kokkonen 2010, 306-307.)

Kuntalaisten kokemustieto liikuntapaikkojen laadun arviointi -julkaisu vahvistaa sitä, miten eri-ikäiset kuntalaiset hakevat uimahallista erilaisia liikkumisen muotoja ja elämyksiä. Tämä olisi otettava huomioon uusien halleja suunniteltaessa. Uimahallien kohdalla näkyy käyttäjien laaja kirjo ja käyttäjäryhmien erilaisten tarpeiden aiheuttamat yhteentörmäykset kaikkein selkeimmin. (Gretschel, Laine & Jutila-Vitikka 2013.)

Jo vuonna 1974 silloisen opetusministeriön asettama uimahallitoimikunta totesi lausunnossaan, että uimahalli on suurimman osan vuodesta parhaiten lapsille, vanhuksille, nuorille ja monille liikuntaesteisille sopivin virkistys- ja liikuntapalvelut. Toimikunta neuvoi, että uimahalleista olisi pyrittävä kehittämään kaikkia väestöryhmiä palvelevia virkistyslaitoksia kiinnittämällä huomiota monipuolisiin palveluihin ja viihtyvyyteen. (Gretschel, Laine & Jutila-Vitikka 2013.)

3 Palvelut

Kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua palvelujen kehittämiseen edustuksellisen, suoran ja käyttäjälähtöisen demokratian ja osallistumisen kautta. Kuntalaisen kannalta on tärkeää, että hänellä on mahdollisuus vaikuttaa erilaisten vaikuttamiskeinojen kautta palveluihin. Suunnittelu- ja päätöksentekovaiheen aikana tapahtumaa vaikuttamista voidaan sanoa pitkäaikaiseksi. Kuntalaisia ei välttämättä kiinnosta vaikuttaa esimerkiksi poliittisten päättäjien kautta vaan he haluavat vaikuttaa itseään ja lähiyhteisöään koskeviin asioihin suoraan. Monet kuntalaisista haluavat olla vuorovaikutuksessa kunnan kanssa. Perinteisten edustuksellisen demokratian tai suoran demokratian lisäksi 2000-luvulla on tullut uusia ja innovatiivisempia tapoja osallistua palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen esimerkiksi oman tekemisen kautta. Kuntapalveluissa käyttäjälähtöisyys tarkoittaa asukkaiden tarpeista lähtevää palvelujen kehittämistä ja kehittämisen painopisteen siirtämistä tuottajakeskeisyydestä käyttäjälähtöisyyteen. (Jäppinen & Sallinen 2012, 7-8.)

Kuntalain 22 § mukaisesti kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palvelujen koskevaan päätöksentekoon ja kehittämiseen jo suunnittelu- ja päätöksentekovaiheessa (Kuntalaki 22 §). Kuntalainen palvelujen kehittäjänä -julkaisussa käyttäjälähtöisyyden käsitteitä ovat käyttäjälähtöinen innovaatiotoiminta, käyttäjälähtöinen osallistuminen, palvelumuotoilu, asiakasymmärrys, käyttäjäprofiili ja palvelupolku. Käyttäjälähtöisyyden hyödyt näkyvät sekä palvelujen käyttäjien että palveluhenkilöstön palautteissa. (Jäppinen & Sallinen 2012, 10, 17.)

3.1 Uimahallit liikuntapalveluina

Suomen Uimaliiton julkaisemassa historiikissa 1906 – 2006 todetaan 2000-luvusta, että nuorisotoiminnassa vesipedot riemuitsevat vesipeuhuilussa ja vesirallissa, rolojen menestyksen kohina kuuluu kauas, uimapromootio elää renesanssiaan. Ohjatusta toiminnasta voi poimia aikuisten uimakoulut ja tekniikkakoulutukset, vesijumput, hydrobicit, Uidaan yhdessä -seminaarit, Ui kesäksi kuntoon –kampanjat ja monet muut. (Mustonen 2006.)

Vantaalaisten, oululaisten ja mikkeliäisten lasten mielestä uimahallia olisi syytä kehittää muun muassa hankkimalla vesileikkivälineitä, hupiuinnin sallimista, enemmän valvontaa ja opetusta sekä enemmän ja isompia laitteita kuten hyppytorni, liukumäki ja pomppulauta (Gretschel, Laine & Jutila-Vitikka 2013, 34).

Uinnin merkitys kuntoilumuotoina vahvistui 2000-luvulla. Mustonen toteaa, että vesi kannattaa, säästää niveliä ja lihaksia, uiminen vahvistaa sydäntä, päätä ja ruumista. Uinti

arvioitiin tähtiluokan tuotteeksi, se puhdistaa, kuntouttaa, virkistää ja uudistaa. (Mustonen 2006, 302-303.)

Liikuntalain mukaisesti kuntalaisten ja käyttäjien osallisuus on oleellinen osa palvelujen kehittämistä (Liikuntalaki 2015, 5 §). Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa -raportin mukaan 52 % vastanneista kuntajohtajista oli samaa mieltä, 36 % jokseenkin samaa mieltä ja 16 % täysin samaa mieltä siitä, että kuntalaisilla oli mahdollisuudet vaikuttaa kunnan palvelujen kehittämiseen. Vastaajista täysin eri mieltä oli yksi prosentti. Kaupunkimaisten ja maaseutumaisten kuntien vastaajat kokivat kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet paremmiksi kuin taajaan asuttujen kuntien vastaajat. (Tukia, Lehtinen, Saaristo & Vuori 2011, 27-28.)

Ulla Huhtisen julkaisun mukaan matalan kynnyksen -termi on otettu käyttöön syrjäytymisvaarassa tai marginaaliryhmissä oleville henkilöille suunnatuissa palveluissa. Kohderyhmälle tarjottavat palvelut on pyritty saamaan helposti lähestyttäviksi ja käytettäviksi. Nykyään matala kynnyks ymmärretään toimintaan osallistumisen liittyvien esteiden ja vaikeuksien minimoimisena. Matalan kynnyksen palveluilla pystytään kaventamaan muun muassa terveys- ja hyvinvointieroja, jolloin sillä on kansanterveyttä parantava vaikutus. Huhtisen mielestä palveluihin osallistumisen esteet ovat aina yksilöllisiä ja kokemuksellisesti todennäköisesti erilaisia esimerkiksi lapselle, nuorelle, työikäiselle ja seniorille. Osallistumismaksujen alentamisella, maksuvapautuksilla, ennakkoilmoittautumisen poistamisella sekä viemällä palvelu lähelle asiakasta voidaan palveluihin osallistumista helpottaa. Ohjaajien ammattitaidon merkitys korostuu. Heidän tulee olla helposti lähestyttäviä, jolloin asiakas tuntee olevansa tervetullut. Matalan kynnyksen toiminta voidaan ymmärtää myös ilmaisena tai edullisena, jolloin se asettaa haasteet palvelun mahdollistamisen taloudellisesta näkökulmasta. (Huhtinen 2015, 1, 2.)

Huhtinen nostaa esille matalan kynnyksen palveluissa ja viestinnässä avoimuuden, joilla voidaan madaltaa tai vastaavasti nostaa osallistumiskynnystä. Avoimuutta kirjoittaja pitää käsitteenä ehdottomana. Kirjoittaja mainitsee esimerkkinä viestien tärkeyden. Viestien tulee sisältää realistista tietoa siitä mitä tehdään, miten tehdään ja miksi tehdään. (Huhtinen 2015, 2.)

Monipuoliset sisällöt, edullisuus, liikunnan perustietojen ja -taitojen lisääminen ovat esimerkki matalankynnyksen kriteereistä. Mitä useampi kriteeri täyttyy, sitä helpompaa on saavutettavuus. (Nuori Suomi 2013, 8.)

Liikuntapaikkojen saavutettavuus paikkatietoperusteiden -loppuraportissa uimahallien on arvioitu olevan liikuntapalvelu, joka on tasapuolisimmin eri väestöryhmien käytettävissä. Samassa raportissa on mainittu, että Piri on vuonna 1992 arvioinut aikoinaan alueen väestön ja etäisyyden vaikutusta uimahallin kävijämääriin. Palvelutasoltaan hyväkään uimahalli ei houkuttele kävijöitä laajalta alueelta. Jo 10 ja 20 kilometrin etäisyyksillä on erittäin merkittävä ero. Uimahallikävijät tulevat lähiympäristöstä. (Kotavaara & Rusanen 2016, 8.)

3.2 Vesiliikunta

Suomen Uimahalli- ja Hengenpelastusliiton vuonna 2016 teettämässä asiakastyytyväisyys tutkimuksessa selvitettiin vesiliikunnan harrastamista uimahalleissa sekä käsityksiä oman uimahallin palveluista ja niiden tasosta. Tulosten mukaan noin puolet väestöstä harrastaa uintia ja muuta vesiliikuntaa uimahallissa vähintään kerran vuodessa. Kerran viikossa käy tulosten mukaan kymmenesosa ja tätä useammin 5 %. Naiset ovat aktiivisempia (31 %) uimahallikävijöitä kuin miehet, jos mittarina käytetään vähintään kerran kuukaudessa uimahalleissa käyntiä. Tutkimuksen mukaan yli 50 vuotiaissa on keskimääräistä enemmän niitä, jotka eivät käy lainkaan hallissa harrastamassa uintia tai muuta vesiliikuntaa. Aikaisemmin aktiivisten harrastajien määrä on ollut 19 % ja tutkimuksen mukaan harrastajien määrä on noussut 26 %. (Taloustutkimus Oy 2016a, 3.)

Kysyttäessä syitä uinnin tai vesiliikunnan vähäiseen harrastamiseen yleisimmäksi syyksi nousi muun liikunnan harrastaminen ja ajanpuute uinnille tai vesiliikunnalle. Uintia tai vesiliikuntaa ei myöskään koettu itselle sopivaksi urheilumuodoksi ja kloorattua vettä ei koettu soveltuvaksi itselle (naiset 21 %). Nuorten (15 – 24 vuotiaat) osalta lähes 46 % ilmoitti, että uinti tai muu vesiliikunta ei ole itselle sopiva. Nuorten mielestä uimahallit ovat epäsiistejä ja uimahalleissa ei ole yksityisyyden suojaa antavia tiloja. Aiempina vuosina tehtyihin tutkimuksiin verrattuna etäisyyttä uimahalliin ei pidetty enää niin merkittävänä tekijänä kuin aiempina vuosina eikä hintaa koettu liian korkeaksi. (Taloustutkimus Oy 2016a, 3-4.)

Tutkimuksen mukaan vapaasti harrastettavista vesiliikuntalajeista kaksi kolmesta ilmoitti käyvänsä kuntouimassa. Toiseksi suosituin harrastus oli vesijuoksu (40 %). Sitä harrasti selkeästi useampi kuin aikaisempina vuosina. Kasvua vuosien 2010 – 2016 välillä oli 11 %. Perheuintia ilmoitti harrastavansa 25 % vastaajista. Myös jatkossa kuntouintia haluaisi harrastaa 50 % ja vesijuoksua 35 % vastaajista. Kuntouintia ja perheuintia haluaisivat etenkin harrastaa 25 – 29-vuotiaat. Vastaavasti vesijuoksua haluaisivat harrastaa yli 50-vuotiaat. Nuoret haluaisivat harrastaa muun muassa kylmältaissa käymistä, uintia, uimahyppyjä, taitouintia ja vesipalloa. Myös satunnaisesti uimahallissa käyvät haluavat harras-

taa samoja lajeja kuin aktiiviset. Satunnaisista kävijöistä 35 % ei osannut sanoa, mitä haluaisi harrastaa. (Taloustutkimus Oy 2016a, 13.)

Vuoden 2016 Taloustutkimuksen tekemän tutkimuksen tuloksista voidaan todeta, että ohjattu vesiliikunta on enemmän naisten ja yli 50-vuotiaiden harrastus. Naisista 51 % ja miehistä 27 % on harrastanut ohjattuja vesiliikuntalajeja kuluneen vuoden aikana. Suosituin ohjattu laji on viimeksi kuluneen vuoden aikana ollut vesijumppa tai muu ohjattu vesiliikunta. Ohjatun vesijuoksun harrastajamäärät ovat pysyneet samana vertailujakson aikana. Ohjatut vesiliikuntalajit kiinnostavat naisia jatkossakin; vesijumppaa 40 %, vesijuoksua 28 % ja uintitekniikkaa 20 %. Uintitekniikkakurssit kiinnostavat etenkin alle 50-vuotiaita ja vauva- tai perheuintia haluavat harrastaa muita enemmän 25 – 34-vuotiaa. (Taloustutkimus Oy 2016a, 23.)

Tutkimuksen mukaan ohjatun vesiliikunnan kiinnostavuus on vertailujakson aikana kasvanut. Ohjattuun toimintaan kohdentuu paljon enemmän kiinnostusta kuin mitä lajia todellisuudessa harrastetaan tällä hetkellä. Vastaajista 29 % ei halua harrastaa mitään ohjattuja vesiliikuntalajeja jatkossa. (Taloustutkimus Oy 2016a, 23.)

Vuonna 2016 julkaistun uimahallibarometrin mukaan yli puolessa uimahalleista uskotaan vesijumppien kysynnän lisääntyvän. Myös lasten uimakoulujen ja erilaisten kuntouttavien palveluiden kysynnän odotetaan kasvavan. Edellisiin tutkimuksiin verrattuna vesiliikunnan kysynnän odotetaan vähenevän. (Taloustutkimus Oy, 14.)

Kysyttäessä kuntien uimahallien vastaavilta johtajilta (vastaajamäärä 66), tulisiko uimahallin palveluja ja toimintoja ulkoistaa nykyistä enemmän vastauksista voi päätellä, että vuoteen 2008 verrattuna ulkoistamisen tarve on vähentynyt (Taloustutkimus Oy, 34).

3.3 Kuntosalit

Seurantatutkimuksessa liikuntapaikkapalveluiden muutoksista vuosina 1998 ja 2009 voidaan todeta, että kuntosalit ovat kasvattaneet suosiota naisten keskuudessa 6 % ja miesten osalta 7 %. Vähintään kerran viikossa harrastettujen lajien joukossa kuntosalit olivat kasvattaneet suosiotaan 8 %. Ainoastaan sauvakävely oli kasvattanut enemmän suosiota kuin kuntosali. Ikäluokittain tarkasteltuna 15-30 -vuotiaista halusi tulevaisuudessa harrastaa eniten kuntosalia (25%). Vanhemmalla iällä halukkuus kuntosaliharrastamiseen laskee siten, että 31-45 ikäluokasta harrastaa tutkimuksen mukaan 17 %, 46-60 vuotiaista 11 % ja 61-75 vuotiaista enää 7 %. (Suomi & Matilainen & Glan & Nuutinen & Myllylä & Pavelka & Vetterranta & Vehkakoski & Lee 2012, 71- 75.)

Vuonna 2017 toteutetussa vapaa-aikatutkimuksessa kysyttiin yhteensä 33 eri liikuntalajin harrastamisesta. Kuntosaliharjoittelu on kasvattanut suosiotaan vuoden 2002 tutkimukseen verrattuna 10 prosentilla. Etenkin 15-24 -vuotiaiden keskuudessa kasvua on tapahtunut 19 prosentista 36 prosenttiin. (Ruuska 2019, 3.)

Vuonna 1994 E-Zein & Kataja jaottelivat kuntosalipalveluja tarjoavat tahot kolmeen ryhmään; lähisaleihin, yritysten pyörittämiin saleihin ja liikunta- ja kuntokeskuksiin. Perusteluina olivat kuntosalilla saatavat palvelut ja tilat. Lähisalit ovat pääsääntöisesti kunnan ja säätiöiden ylläpitämiä, tiloiltaan pieniä, varustukseltaan niukkoja ja ohjauspalveluja ei ole juurikaan tarjolla. Yksityisten yritysten saleissa laitevalikoima on laaja ja palveluihin kuuluvat myös erilaiset ohjatun liikunnan tuotteet ja oheispalveluja kuten hieronta ja solarium. Liikunta- ja kuntokeskukset tavoittavat suuren määrän asiakkaita. Salin laitevalikoima on laaja ja ohjattu toiminta on merkittävässä asemassa. Liikunta- ja kuntokeskukset ovat yksityisen omistuksessa, osakeyhtiö tai jopa kansainvälinen ketjuorganisaatio. (El-Zein & Kataja 1994, 92 – 93.)

Kuntokeskus 2025 -kirjan mukaan viidessä vuodessa suomalaisten keski-ikä odotetaan nousevan noin vuoden, joka tarkoittaa senioreiden määrän kasvua. Seniori-ikäiset eivät välttämättä halua maksaa liikunnasta, jolloin he ovat paljolti suuntautuneet julkisen sektorin palveluihin. Vuosina 1960 – 1970 luvulla syntyvien määrä kasvaa siten, että heitä voidaan olettaa olevan vuonna 2025 noin 50 – 100 000. He ovat hyvä kohderyhmä perinteiseen tapaan toimivalle kuntokeskukselle, jossa on laitepainotteiset kuntosalilaitteet. Heitä on myös paljon helpompi sitouttaa kuntosalin kävijöiksi. (Katajisto, Vorselman 2019, 15-16.)

Kirjan kirjoittajat Katajisto ja Vorselman nostavat esiin tulevaisuudessa menestymisen kolmenlaisille kuntokeskuksille. Isojen kuntosaliketjujen ennustetaan lisääntyvän ja pienet ketjut ajautuvat suurempien haltuun. Kaupunkilähiöissä olevat salit ovat toinen menestyjä. Siellä toimivien salien menestyminen pohjautuu siihen, että käyttäjät arvostavat salia, johon pääsee helposti asuinpaikan läheltä. Kolmantena menestyjänä kirjoittajat nostavat kohderyhmän mukaiset salit, josta tulevaisuuden esimerkkinä voisi olla nuorille suunnatut salit tai jo Helsingissä avattu golfkuntosali. Kuntosalivälineiden osalta eniten hankitaan edelleen crosstrainereita ja AMT-laitteita. Myös toiminnallisen harjoittelun laitteet ovat edelleen kasvussa. (Katajisto, Vorselman 2019, 18.)

4 Kehittämishankkeen tavoitteet ja menetelmät

Tämän kehittämistyön tavoitteena on laatia lisälmeen 2022 valmistuvan uimahallin palvelusuunnitelma. Kehittämistyön tuloksena syntyy uuden uimahallin palvelusuunnitelma, joka tulee joiltakin osin tarkentumaan vuoden 2022 talousarvioin laadinnan yhteydessä keväällä 2021.

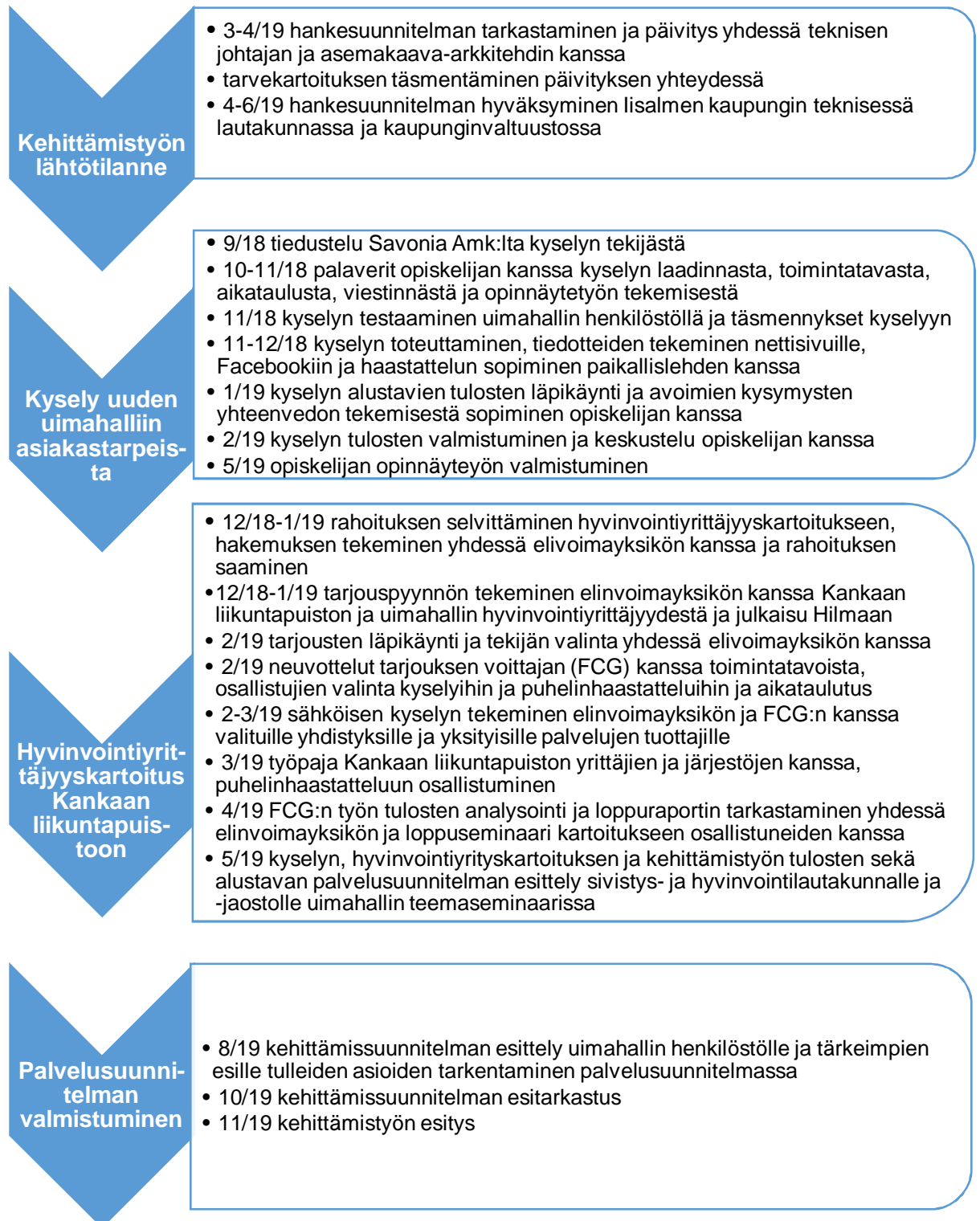
Kehittämistyö perustuu uuden hallin hyväksytyyn hankesuunnitelmaan, asiakastarveyselyyn ja Kankaan liikuntapuiston hyvinvointiyrittäjyyskartoitukseen. Lisälmen uusi uimahalli tulee olemaan kaupungin tärkein liikuntapaikka, joka palvelee laajasti kaikkia eri väestöryhmiä. Uusi uimahalli palvelee lisälmen kaupungin asukkaiden lisäksi etenkin lähi-kuntien asukkaita omatoimisena virkistys- ja kuntoilupaikkana sekä muun muassa lasten ja nuorten uimaopetuksessa.

Uusi uimahalli tulee sijoittumaan Kankaan liikuntapuistoon, lisälmen kaupungin keskeisimmälle liikunta-alueelle. Hallin hankesuunnitelma on päivitetty Kankaan alueen kaavan hyväksymisen yhteydessä ja hyväksytty kaupungin valtuustossa kesäkuussa 2019.

Käyttäjien osallisuus ja mahdollisuus vaikuttaa palvelujen tuottamiseen ja kehittämiseen on tärkeä osa julkisten palvelujen suunnittelua. Asiakastarpeisiin liittyvä kysely tilattiin Savonia-ammattikorkeakoulun liiketalouden tutkinto-ohjelman opiskelijan opinnäytteenä. Kysely toteutettiin marraskuussa 2018 ja tavoitteeksi asetettiin vähintään 700 vastausta keräävä määrällinen tutkimus.

Hyvinvointiyrittäjyyskartoitus Kankaan liikuntapuistoon käynnistettiin yhdessä lisälmen kaupungin elinvoimayksikön kanssa tammikuussa 2019. Hankkeeseen saatiin 30 000 euron rahoitus Ylä-Savon Veturin leader -rahoituksesta. Kartoitukseen käytettiin alihankkijaa. Menetelmänä käytettiin asiantuntijahaastatteluja puhelinhaastatteluina, webropolli -kyselyä sekä vuorovaikutteista työpajatyöskentelyä. Hyvinvointikartoitusta on hyödynnetty tässä kehittämistyössä etenkin uutta uimahallia koskevissa asioissa. Rahoitusta hankkeessa jäi käyttämättä ja jatkoselvitystä rahoituksen käyttämiseksi on ohjattu hyvinvointiyrittäjyyskartoituksessa esille nousseisiin konkreettisiin asioihin. Jatkoselvitys käynnistyy loppuvuodesta 2019, mikäli muutoshakemus rahoituksen siirtämisestä hyväksytään.

5 Kehittämistyön vaiheet

Kuva 1. Kehittämistyön vaiheet

5.1 Kehittämistyön lähtötilanne

Lähtökohta palvelusuunnitelmalle on vuonna 2017 kaupunginvaltuustossa tehty päätös uimahallin uudisrakentamisesta. Hankesuunnitelma on vaatinut päivityksen, koska alun perin nykyinen uimahalli suunniteltiin peruskorjattavaksi. Tehdyt kuntokartoitukset osoittivat kuitenkin, ettei nykyistä uimahallia kannata peruskorjata, koska korjauksen kustannusarvion ero uudisrakentamiseen laskettiin jäävän pieneksi.

Iisalmen uimahalli sijoittuu Kankaan liikunta-alueelle. Alue on yksi Iisalmen keskeisimmistä liikunta-alueista. Alueelle sijoittuvat uimahallin lisäksi liikuntahalli, jäähalli ja tekojää. yksityinen keila- ja kuntokeskus Liike, tekonurmikenttä, skeitti- ja parkouralue sekä lyhyt kuntopolku, joka toimii talvella hiihtoalueena.

Iisalmen nykyinen uimahalli on rakennettu vuonna 1974 ja sitä laajennettiin vuonna 1996. Uimahallin kävijämäärä on vuodesta 2016 lähtien ollut n. 160 000 henkilöä. Iisalmelaisten lisäksi hallin suurimpana käyttäjänä ovat lähikuntien asukkaat. Uimahalli vastaa muun muassa Iisalmen ja lähialueen alakoulujen uimaopetuksesta. Kellarikerroksen sijoittuu hyvin varusteltu n. 360 neliön kuntosali.

Alun perin uimahallin suunnittelua lähdettiin viemään eteenpäin peruskorjaushankkeena, josta valmistui vuonna 2009 hankesuunnitelma ja kuntokartoitus. Vuonna 2013 suunnitelmaa päivitettiin ja kuntotutkimuksia laajennettiin. Uimahallin peruskorjaus siirtyi johtuen kaupungin isoista investoinneista kuten koulujen peruskorjaukset ja uudisrakentamiset.

Uimahallin rakentamisen virkamiestyöryhmä valmisteli uuden hankesuunnitelman, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 25.9.2017. Kuntotutkimukset ratkaisivat sen, että peruskorjauksen sijasta hankesuunnitelmassa päädyttiin uudisrakentamiseen. Nykyisen hallin korjausasteeksi arvioitiin 89 %. Kaupunginvaltuusto hyväksyi hankesuunnitelman perusteet ja yllä olevan linjauksen uudisrakentamisesta. Lisäksi hanketyöryhmää pyydettiin selvittämään uuden uimahallin sijoittamista nykyisen hallin paikan sijasta uuteen paikkaan, jolloin nykyinen halli voisi olla toiminnassa siihen saakka, kunnes uusi valmistuu. (Kaupunginvaltuusto 6/2017.)

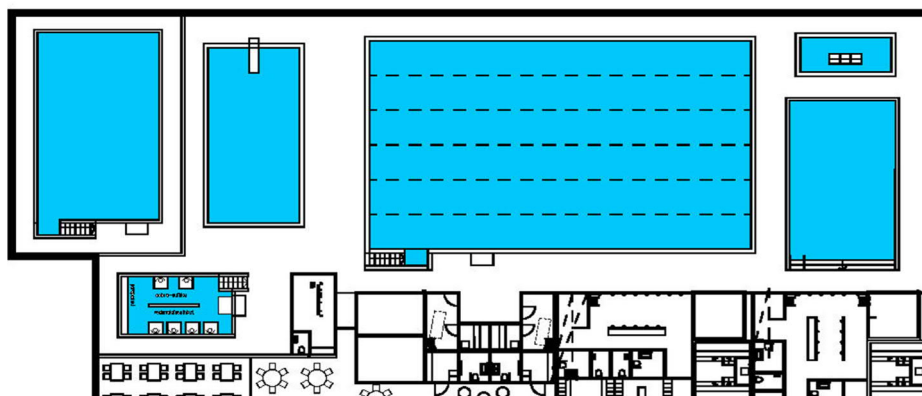
Kaupunginvaltuusto hyväksyi hankesuunnitelman kokouksessaan 4.12.2017. Päätös piti sisällään Kankaan urheilualueen uudelleen kaavoituksen käynnistämisen, jossa tärkeimpänä asiana oli uuden uimahallin sijoituspaikan määrittäminen sekä koko alueen asemakaavan ajantasaisuuden tarkistaminen. Esitys piti lisäksi sisällään uuden uimahallin kustannusarvion tarkistamisen 13,2 – 13.5 miljoonaan euroon. (Kaupunginvaltuusto 9/2017.)

Edellä mainittu päätös tarkoitti myös sitä, että kaavaprosessista johtuen hallin rakentaminen siirtyi alkamaan vuodelle 2020. Mahdollinen valtionavustus jouduttiin siirtämään ja hakemaan uudelleen valtionavustuksen rahoitusohjelmaan vuosille 2020 - 2024. Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää avustusta kustannusarvioiltaan yli 700 000 euron hankkeisiin. Alle 700 000 euron hankkeet käsitellään aluehallintovirastoissa (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtion liikuntaneuvosto 2015, 51). Valtionavustuksen rahoitussuunnitelmassa lisälmen uimahallin ollaan ohjaamassa 800 000 euron avustus (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018).

Kaavaprosessin takia hankesuunnitelma päivitettiin vielä keväällä yhdessä tämän työn tekijän sekä teknisen johtajan ja asemakaava-arkkitehdin kanssa 2019 ja kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitetyn hankesuunnitelman 29.4.2019. Valtuusto hyväksyi Kankaan liikunta-alueen asemakaavan muutoksen kokouksessaan 10.6.2019. Uuden uimahallin sijoituspaikaksi tuli nykyisen hallin parkkipaikan läheisyys.

Luottamushenkilöitä on kuultu palvelusuunnitelman laadinnassa siten, että toukokuussa 2019 järjestettiin uimahallin teemaseminaari. Siinä sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle sekä hyvinvointijaostolle esiteltiin asiakastarvekyselyn tulokset, hyvinvointiyrittäjyyskartoitus ja alustava palvelusuunnitelma. Uimahallin henkilöstölle vastaava tilaisuus järjestettiin elokuussa 2019.

Tulevat tilaratkaisut ovat tärkeä osa uimahallin palvelujen muodostamista. Palvelujen kannalta tärkeitä asioita hankesuunnitelmassa ovat muun muassa eri käyttäjäryhmien tarpeet, määritelty tilaohjelma sekä alustavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Hankkeen päivitetty kustannusarvio on 13,7 miljoonaa euroa. Tarkempi suunnittelu käynnistetään allasosaston ja saunojen osalta allasosaston kuvan 2. mukaisesti. (Kaupunginvaltuusto 2/2019, liitteenä hankesuunnitelma.). Tarkemmassa suunnittelussa huomioidaan tässä kehittämistyössä esille nousseet asiat myös tilaratkaisujen osalta.

Kuva 2. Vaihtoehto A (Kaupunginvaltuusto 2/2019, liitteenä hankesuunnitelma)

Toiminto	Pinta-ala	Syvyys	Kulkuyhteys
ohjausallas 1	84,7 m ²	0,4-0,9	päädyn levyiset portaat
kahluallas	14,9 m ²	0,1-0,25	päädyn levyiset portaat
kuntouintiallas, 6-rataa	379,6 m ²	2,0-1,4	askelmat + tasonostin
hyppyalas (1 ja 3 metriä)	75,6 m ²	3,6-2,0	tikkaat
ohjausallas 2	112,3 m ²	1,1-1,35	askelmat + tasonostin
vesihieronta-allas	31,6 m ²	1,1	askelmat + tasonostin
vesipinta-ala yhteensä	698,7 m ²		

Nykyisen uimahallin palvelujen henkilöstä jakaantuu palveluittain ja henkilötyövuosittain (htv.) alla esitetyllä tavalla. Henkilöstötyövuosiin on laskettu myös henkilöstön vuokraus sekä määräaikaiset tuntiohjaajat.

1. Siivous, noin 3 htv.
2. Kiinteistön ja tekniikan hoito, noin 1,5 htv.
3. Kassa- ja kahviopalvelut, noin 3,5 htv.
4. Allaspalvelut, noin 3,4 htv.
5. Kuntosalipalvelut, noin 1,1 htv.

Vuoden 2017 alusta astuneessa organisaatiouudistuksessa uimahallin kiinteistön ja tekniikan hoito sekä siivous siirtyivät teknisen toimialan vastuulle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että uimahalli ostaa kyseiset palvelut tekniseltä toimialalta. Siivous siirtyi kilpailutuksella lokakuun alusta vuonna 2018 yksityiselle palvelun tuottajalle. Kokemukset siivouksesta ovat olleet hyvät, hygienian taso hallissa on pysynyt hyvänä. Sitä seurataan ja raportoidaan säännöllisesti osana uimahallin riskien kartoitusta.

Uudessa uimahallissa henkilöstömäärä kasvaa siten, että kassa- ja kahvio- sekä allaspalvelut edellyttävät molemmat yhden henkilöstötyövuoden lisäystä.

Henkilöstömäärän lisäykseen vaikuttavat eniten allasosaston turvallisuusvaatimukset sekä hallin aukioloaikojen lisäys. Palveluja ostetaan lisäksi edelleen yksityisiltä palvelujen tuottajilta. Määräaikaisia tuntiohjaajia palkataan lasten- ja nuorten uimaopetukseen sekä aikuisväestön ja erityisryhmien liikunnan ohjaukseen.

5.1.1 lisalmen uimahallin päivitetyn hankesuunnitelman tarveselvitys palvelujen näkökulmasta katsottuna

Uuden uimahallin hankesuunnitelman tekeminen aloitettiin vuoden 2017 alkupuolella. Nykyisen uimahallin palvelut koostuvat kassa- ja kahviopalveluista, allaspalveluista, kuntosalipalveluista sekä kiinteistön- ja tekniikan hoidosta. Asiakaspalvelun ja myös uimahallin palvelutuotteiden kannalta vuonna 2007 hankittu kulunvalvontajärjestelmä tehosti pukukaappien käytön lisäksi kassapalveluja. Se mahdollisti firmasopimusten tekemisen, paremman asiakaspalvelun sekä kävijämäärätietojen tarkemman seurannan ja analysoinnin. (lisalmen uimahalli, päivitetty hankesuunnitelma 2019, 5-7.)

Esteettömyyden tarkastelu kuuluu oleellisena osana huomiotavaksi jo suunnittelussa. Esteettömyydellä on iso merkitys hallin käyttäjille. Esteettömyyskartoituksessa on huomioitu etenkin lisalmen vammaisneuvoston ja -järjestöjen osallisuus hankesuunnitelmaa laadittaessa. Esteettömyyskartoituksessa kuultiin lisalmen vammaisneuvostoa ja vammaisjärjestöjä jo 4.4.2017 kaavoituksen kanssa yhdessä järjestetyssä tilaisuudessa. (lisalmen uimahalli, päivitetty hankesuunnitelma 2019, 12-13.)

Kaavaprosessin takia hankesuunnitelma päivitettiin ja tehtiin sisältöön tarkennuksia helmikuun ja maalikuun 2019 aikana. Uuden uimahallin tilaohjelma löytyy 4.4.2019 päivälle kirjatun hankesuunnitelman liitteistä. Alakohdissa on keskitytty etenkin tarpeisiin, ovat osoittautuneet palvelujen kehittämisen kannalta oleellisimmiksi, koskien etenkin allas- ja kuntosalipalveluja sekä kassa- ja kahviopalveluja. Kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitetyn hankesuunnitelman 29.4.2019.

5.1.2 Allaspalvelut

Nykyisen hallin allaspalvelut pitävät sisällään asiakasturvallisuuden valvonnan lisäksi vauva- ja perheuinnin järjestämisen, lisalmen ja lähikuntien päiväkotien ja koulujen uimaopetuksen, aikuisten uimakoulut, ohjatut vesiliikuntaryhmät aikuisille ja erityisryhmille sekä omatoimisen kuntoilun kuten kuntouinti ja vesijuoksu sekä virkistäytymisen. Palvelujen kannalta nykyisen hallin suurimmat puutteet ovat allasvesipinta-alan riittävyys suhteessa kävijämääriin. (lisalmen uimahalli, päivitetty hankesuunnitelma 2019, 7.)

Asiakasturvallisuuden uimahalleissa ja kylpylöissä ohjeistaa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes). Henkilöstöllä tulee olla vähintään uinninvalvojan tutkinto ja hyvät ensiaputaidot. Huomioiden tulevat allasratkaisut Tukes ohjeistaa uinninvalvojen määrän vuonna 2015 julkaistussa ohjeessa alla olevalla tavalla:

Enintään 25 m allas + lasten allas	1-2 valvojaa
25 m allas + 2 pientä allasta	1 valvoja ja kameravalvonta tai 2 valvojaa
50 m allas + lasten allas	2 valvojaa
50 m allas + 2 muuta allasta	2 valvojaa ja kameravalvonta tai 3 valvojaa

(Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, 2017, 15, liite 2.)

Valvojen ja ohjaajien tarve uudessa uimahallissa vaihtelee riippuen siitä, onko samaan aikaan käynnissä ohjattua toimintaa. Myös ruuhka-ajat aiheuttavat ylimääräisten valvojen tarvetta. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että toisen henkilön ohjatessa, toinen vastaa muiden asiakkaiden turvallisuudesta. Joka tapauksessa tulevat allasratkaisut vaativat sekä asiakasturvallisuuden että aukioloaikojen laajentamisen kannalta vähintään yhden lisähenkilöstötyövuoden lisäyksen nykyiseen määrään.

Uuden uimahallin mahdollisuudet tuotettaviin allaspalveluihin ja asiakasturvallisuuteen paranevat. Nykyisen hallin vesipinta-ala on 461,6 neliötä ja se kasvaa suunnitelmien mukaisesti 698,7 neliöön (lisalmen uimahalli, päivitetty hankesuunnitelma 2019, 6-37). Tämä mahdollistaa useitten eri käyttäjäryhmien vapaan oleskelun ja virkistäytymisen allastiloissa sekä parantaa käytönohjausta eri allasosaston palveluissa kuten kuntouinti, vesijuoksu ja lasten ja nuorten uimaopetus. Uuden uimahallin allasosaston tärkeimmät palvelutuotteet tulevat olemaan vauvaiinti, varhaiskasvatuksen- ja koulujen uimaopetus, lasten kesäuimakoulut, ohjatut vesiliikuntaryhmät aikuisille, eläkeläisille ja erityisryhmille sekä erilaiset asiakasryhmille räätälöidyt tilaustuotteet. Allastilaratkaisut mahdollistavat allaspalvelujen kasvattamisen vesipinta-alan ja erillisten altaiden lisääntyessä. Lisäksi asiakkaiden esteettön kulku allasosastolla sekä allasosaston henkilöstön työskentelyergonomia kuten sijoittuminen ohjattaviin nähdessä ja akustiikkaan paranevat.

5.1.3 Kuntosalipalvelut

Nykyisen uimahallin kuntosali on kunnalliseksi kuntosaliksi erittäin hyvä. Kohtuullisen uudet kuntosalilaitteet ja noin 360 neliön tila ovat mahdollistaneet kuntosalipalvelujen pysymisen nykyaikaisella tasolla. Suurimmat puutteet ovat olleet aukioloajoissa, jotka ovat olleet sidotut uimahallin aukioloaikoihin sekä tilojen esteettömyydessä (lisalmen uimahalli, päivitetty hankesuunnitelma 2019, 11). Kuntosalipalvelut ovat pitäneet sisällään vapaan

kuntosalikäytön lisäksi ohjattua ryhmäliikuntaa, kuntosaliohjelmien laatimista, fyysisen kunnon testausta ja tilausten perusteella räätälöityjä pienryhmiä.

Uuden uimahallin kuntosalin sijoittuminen on alustavasti suunniteltu toiseen kerrokseen. Tämä mahdollistaa uudistetun kulunvalvontajärjestelmän kautta aukioloaikojen laajentamisen ja asiakkaiden omatoimisen kuntosaliharjoittelun. Tärkeimmät kuntosalipalvelut tulevat edelleen olemaan asiakkaiden omatoiminen kuntosaliharjoittelu, kuntosaliohjelmien laatiminen ja ohjattu ryhmäliikunta. Fyysisen kunnon testausmahdollisuus on hyvä huomioida, mutta se tulee olemaan enemmänkin oheispalvelu. Väestön ikääntyessä ikääntyneille suunnattua ohjattua ja yksilöllistä ryhmätoimintaa on syytä uusissa palveluissa lisätä. Kaikissa kuntosalipalveluissa tulee korostaa matalan kynnyksen toimintaperiaatteita kuten terveellisen ja turvalliset palvelut sekä kuntosalilaitteiden sopivuus kaikille asiakkaille. Uuteen uimahalliin ei sijoiteta solariumia, perusteluina uimahallin terveyteen ja hyvinvointiin liittyvä imagolliset asiat (Iisalmen uimahalli, päivitetty hankesuunnitelma 2019, 11.)

Iisalmen uimahallin kuntosalin sijaintia voi verrata kirjallisuusosiossa mainittuun Kuntosalikeskus 2025 -kirjan mukaan lähiössä olevaksi saliksi. Katajiston ja Vorselmanin mukaan kaupunkien lähiöissä olevat salit ovat yksi tulevaisuuden menestyjistä, jonka menestyminen perustuu siihen, että sinne pääsee helposti asuinpaikan läheltä. (Katajisto, Vorselman 2019, 18.) Iisalmen uimahalli ja kuntosali sijaitsee noin 500 m Iisalmen keskustasta.

5.1.4 Kassa- ja kahviopalvelut

Nykyisen hallin kassa- ja kahviotilat uusittiin vuoden 1996 olleessa laajennuksessa ja saneerauksessa. Suurimmat puutteet tiloissa ovat ahtaus ja vetoisuus sekä liian pieni keittiötila (Iisalmen uimahalli, päivitetty hankesuunnitelma 2019, 11).

Uuden uimahallin sisääntuloa-aula tullaan suunnittelemaan avaraksi ja viihtyisäksi. Kassahenkilöstön pitää pystyä palvelemaan kaikkia allasosastolle ja kuntosalille sekä myös kahvioon tulevia asiakkaita samalta tiskiltä. Kulunvalvontaportit sijoitetaan sekä allasosastolle että kuntosalille menevän kulkuväylän yhteyteen kävijämäärien paremman seurannan kannalta. Kassan lähelle tulevan pääportin tulee olla lähellä ja näköyhteyden päässä kassaa paremman valvonnan ja porttien toimivuuden kannalta. (Iisalmen uimahalli, päivitetty hankesuunnitelma 2019, 11-19.)

Hyvällä kulunvalvontajärjestelmällä on merkitystä eri asiakasryhmien seurannan lisäksi etenkin asiakkaiden sujuvaan ja omatoimiseen liikkumiseen hallissa. Mikäli kahviopalvelut

yksityistetään, on järkevää kytkeä samaan palveluun halliin sisään tulevien asiakkaiden palvelu.

5.2 Kysely uuden uimahallin asiakatarpeista

Tämän opinnäytetyön kohdassa 2, Uimahallien merkitys kuntalaisille, on maininta muun muassa kuntalaista ja kuulemisesta. Lain mukaisesti kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä osana säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Iisalmen uuden uimahallin osalta asiakastytyväisyyttä on mitattu säännöllisesti ja tätä kautta asiakkaat ovat osallistettu palvelujen kehittämiseen. Asiakastytyväisyyttä on mitattu erillisillä kyselyillä, Amk-tasoisilla opinnäytetöillä sekä vuodesta 2018 lähtien sähköisellä Happy or Not asiakastytyväisyysmittarilla. Vuonna 2019 palautteita saatiin ensimmäisenä puolena vuotena yhteensä 22 292, joista positiivisia vastauksia oli 89 %. Kyselyä uuden liikuntapaikkarakentamiseen liittyen ja käyttäjien näkökulmaa palvelujen tulevaisuuden tarpeista ei Iisalmissa ole aikaisemmin tehty.

Uuden uimahallin palvelujen kuulemisesta lähetettiin tiedustelu Iisalmen Savonia Amk:n opinnäytetöistä vastaavalle opettajalle syyskuussa 2018. Tarkoituksena oli teetättää tätä kehittämistyötä varten kysely uuden uimahallin asiakatarpeista. Halukkaan opiskelijan löydyttyä järjestettiin hänen kanssaan ensimmäisen palaveri lokakuussa 2018. Siinä sovittiin alustava kyselyrunko, aikataulu kyselylle, tulosten valmistuminen sekä opinnäytetyön valmistumisen aikataulu. Kysymyksiä karsittiin vielä lopullisesta versiosta ennen opiskelijan ja hänen ohjaavan opettajansa yhteistä palaveria.

Kysely toteutettiin marraskuun ja joulukuun vaihteessa 2018 neljän viikon aikana. Tavoitteeksi vastauksille asetettiin 700. Kyselyn vastaamisaikaa lyhennettiin, koska tavoite ylittyi jo parin viikon vastausajan jälkeen. Kyselyyn vastasi yhteensä 1 113 asiakasta. Kysely toteutettiin määrällistä tutkimusmenetelmää käyttäen. Vastausten määrä kuvaa hyvin sitä, miten uusi uimahalli ja palvelut koetaan Iisalmissa. Kyselyjen tulosteet valmistuivat helmikuussa 2019 (liite 1) ja varsinainen El Shalla:n opinnäytetyö aiheesta valmistui 1.5.2019.

5.2.1 Asiakastarvekyselyyn vastanneiden määrä, sukupuolijako, käyttäjäryhmät ja asumispaikkakunta

Marraskuussa 2018 järjestettyyn kyselyyn vastasi yhteensä 1 113 henkilöä, josta naisten osuus oli 2/3. Kolme suurinta vastaajaryhmää olivat aikuisväestö 60,9 %, opiskelijat 16,4 % ja eläkeläiset 13 %. Vastaajista suurin osa 81,7 % oli Iisalmelaisia. Iisalmen lähikunnis-

ta Vieremällä, Lapinlahdella ja Sonkajärvellä asuvien vastaukset olivat kuntaa kohti n. 4 % luokkaa. Muualla kuin Ylä-Savossa asuvien vastausten määrä oli samaa luokkaa. (El Shallaly 2019, 18-22.)

Aikaisempien vuosien asiakastyytyväisyyskyselyihin on vastannut n. puolet tuosta tähän kyselyyn vastanneiden määrästä. Vastausten määrä kuvaa sitä, että uusi uimahalli ja palvelut kiinnostavat asiakkaita ja he haluavat myös osallistua palvelujen kehittämiseen. Mitä paremmin asiakkaat saadaan osallistumaan palvelujen kehittämiseen, sitä tyytyväisempiä asiakkaat ovat uuteen uimahalliin. Osallisuus sitoo myös asiakkaita uimahallin käyttäjiksi.

Asiakstarvekyselyn mukaan n. 20 % vastaajista on muualta kuin lisalimesta. Muualla kuin lisalimessa asuvien kävijöiden määräksi on nykyisen hallin osalta arvioitu n. 30 – 35 %. lisalmen ulkopuolelta tulevien määrästä ei aikaisempien vuosien asiakastyytyväisyyskyselyjen perusteella kuitenkaan ole voitu tehdä tarkkoja havaintoja. Eri alueilta saatujen vastausten määrä antaa kuitenkin suuntausta siitä, mistä eniten tulee lisalmen uimahallin käyttäjiä. Havaintojen perusteella loma-aikoina muualta kuin Ylä-Savosta olevien kävijöiden osuus uudessa uimahallissa todennäköisesti kasvaa. Palveluissa tulee huomioida niin sanottujen päivittäisten palvelutuotteiden lisäksi hallin vapaakäyttö kuten virkistäytyminen.

Kirjallisuuskatsauksessa mainitun tutkijan Pirin mukaan palvelutasoltaan hyväkään uimahalli ei houkuttele kävijöitä laajalta alueelta ja jo 10 ja 20 etäisyyksillä on erittäin merkittävä ero. lisalmen lähin uimahalli on Kiuruvedellä n. 50 km päässä. Kiuruveden uimahallin allaspinta-ala on pieni ja siinä tuo Pirin esittämä väittämä voi pitää paikkansa. lisalmen uimahallin vesipinta-ala on reilusti suurempi ja halli tulee olemaan Ylä-Savon alueellinen liikuntapalvelu. Alueella asuu noin. 55 000 asukasta. Esimerkiksi alakoulujen uimaopetuksessa on arvioitu olevan ympäristökunnista noin 40 % opetukseen osallistuvien määrästä. Tämä tarkoittaa yhteensä noin 8 000 käyntikertaa.

5.2.2 Allasosaston ja kuntosalin käyttöaste ja kolme yleisintä käyttötapaa

Kyselyyn vastanneista allasosastoa käyttää yli puolet ja kuntosalia 7,5 %. Sekä kuntosalia että allasosastoa käyttää yli 40 % vastaajista. Kyselyn perusteella kolme tärkeintä syytä käyttää allasosastoa ovat:

- virkistäytyminen, 84,3%
- kuntouinti, 61,6 %
- saunominen ja peseytyminen, 52,5 %

(El Shallaly 2019, 18-22.)

Kuntouinnin tärkeys nousi esille Suomen Uimaopetus- ja hengenpelastusliiton vuonna 2016 teettämässä tutkimuksessa, jossa kaksi kolmesta uimahallin kävijästä ilmoitti käyvänsä kuntouimassa. Uudessa uimahallissa kuntouinnin mahdollisuus tulee paranemaan kuusirataisen altaan ansiosta. Saunomisen ja peseytymisen merkitystä ei ole ehkä riittävän hyvin tiedostettu. Iisalmessa on paljon kerrostaloissa asuvia ihmisiä, joilla ei ole saunomismahdollisuutta omassa asunnossaan. Uuden uimahallin osalta saunojen määrä tulee suunnitelmien mukaan kasvamaan.

Allastilojen käytettävyyttä vastaavasti parantaa altaiden eriytyminen omiksi altaiksi eri käyttäjäryhmille. Kyselyn vastausten perusteella vesivoimistelun osuus allasosastolla on 29,3 %. Tämä tuntuu havaintojen perusteella pieneltä. Palvelujen kannalta on merkittävää se, että vastausten perusteella sekä kuntosalia että allasosastoa käyttää 40 % vastaajista. Ohjatun liikunnan tuotteet, kuten kuntosalilla tapahtuva toiminta ja vedessä tapahtuva virkistäytyminen, kannattaa ottaa käyttöön. Samoin palvelujen hinnoittelussa on hyvä huomioida yhteislippu kuntosalille ja allasosastolle. Ohjatun toimintojen ja opetuksen lisäksi altaiden vapaaseen käyttöön pitää kiinnittää huomiota. Tämä tarkoittaa myös aukioloaikojen tarkastelua ja lisäämistä nykyisiin aukioloaikoihin.

5.2.3 Allasosasto ja kuntosali

Kyselyn perusteella allasosastolle toivoi vastaajista 73,2 % vesihieronta-allasta, 72,2 % kuntouintiallasta, 64,2 % erillistä poreallasta, 55,5 % vesiliukumäkeä, 50,4 % ohjattua vesiliikunta-allasta, 47,8 lasten uimaopetusallasta sekä 40,4 % hyppyallasta. Kylmäallas ja kahluuallas saivat vähemmän kannatusta. Kuntosalin aerobiset laitteet saivat eniten kannatusta. Niitä vastaajat myös eniten käyttivät. Palvelujen kannalta sanallisissa kommenteissa nousi esille etenkin tarve kuntosalilla tapahtuvasta ohjauksesta ja neuvonnasta. (El Shallaly 2019, 24-27.)

Uuden uimahallin hankesuunnitelman valittu A-vaihtoehto pitää sisällään vesiliukumäkeä lukuun ottamatta lähes asiakastoiveiden mukaiset allasvaihtoehdot. Uimahallin tarkempi arkkitehtisuunnittelu eri allasvaihtoehdoista käynnistyy loppuvuodesta 2019. Allaspalvelujen ja asiakasnäkökulman kannalta hyppyallas ja vesiliukumäki on syytä ottaa vaihtoehtoina uudelleen tarkasteluun.

Kuntosalin laitevalikoimaa on tarpeen tarkastella, kun kuntosalin lopullinen koko tullaan suunnittelun edetessä päättämään. Palvelujen kannalta on oleellista, että kuntosalilla tapahtuva ohjaus ja neuvonta saadaan turvattua. Tämä tarkoittaa kuntosalin henkilöstöre-

surssien lisäämistä määräaikaista henkilöstöä lisäämällä, ostopalvelua tai kuntosalilla toimivan liikunnanohjaajan tehtävänkuvan tarkastelua.

Toiminnalliset palvelut kuten ohjattu vesivoimistelu ja kuntosalilla tapahtuva ohjattu toiminta suunnitellaan paljolti asiakkaiden toiveiden mukaisesti. Näitä toiminnallisia palveluja pitää pystyä jatkuvasti myös uudistamaan. Uudessa uimahallissa tulevat toimimaan ainakin vauvauinti, erilaiset ohjatut vesijumput, ohjatut pienryhmät kuntosalilla sekä fyysisen kunnon testauspalvelut. Nämä toiminnalliset palvelutuotteet suunnitellaan tarkemmin yhdessä uimahallin henkilöstön kanssa viimeistään kevään 2021 aikana, jolloin uuden uimahallin talousarvio ja toimintasuunnitelma tulee laadittavaksi vuodelle 2022.

5.2.4 Saunat ja peseytymistilat

Saunominen ja peseytyminen nousivat kyselyssä virkistäytymisen ja kuntouinnan jälkeen kolmanneksi tärkeimmäksi tekijäksi käyttää allasosastoa. Tärkeimmäksi nousivat toiveet perussaunasta (91 %), toiseksi tärkeimmäksi höyrysauna (66,5 %) ja kolmanneksi näkösuojasuihkut. (El Shallaly 2019, 27.)

Saunojen ja peseytymistilojen merkitys uimahallin palveluissa on merkittävä. Uuteen uimahalliin onkin suunniteltu naisten ja miesten perussaunojen lisäksi, höyrysaunat sekä erilliset pienet erityissaunat, joissa huomioidaan erityisesti sekä esteettömyys että toimintakyvyltään apua tarvitsevien asiakkaiden avustamisen mahdollistaminen.

5.2.5 Kahvio ja oheispalvelut

Vastaajien mielestä sopiva määrä istumapaikkoja uuden uimahallin kahviossa olisi 40 – 49 paikkaa. Tuo määrä lisäisi istumapaikkoja nykyisestä noin 20 paikkaa. Kysyttäessä tärkeysjärjestystä erillisille oheispalveluille saivat eniten kannatusta ohjatut allas- ja kuntosalipalvelut. Myös hierontapalveluja ja fyysisen kunnon testauspalveluja pidettiin kohtuullisen tärkeänä. (El Shallaly 2019, 28 – 29.)

Uuden uimahallin kahvion tulevaan kokoon vaikuttaa se, mikäli se toimii samalla oheistiloina koulu-uunteihin osallistuville oppilaille. Kahviossa tulee olla ovella tai väliverholla varustettu tila tätä tarkoitusta varten. Vapaissa kommentteissa nousi esille myös kahvilapalvelujen tarjoaminen yksityiselle yritykselle.

5.2.6 Tulevan uimahallin aukioloajat, käyttö ja pääsymaksut

Kysyttäessä vaihtoehtoja aukioloajoista vastaajien määrä jakaantui kahden vaihtoehdon kesken tasaisesti. Vastaajista 49,7 % kannatti arkipäivinä klo 6-21 ja 44,7 % klo 9-21 aukioloaikaa. Viikonloppuisin toivottiin selkeästi nykyistä klo 11-17 pitempää klo 9-18 aukioloaikaa (El Shallaly 2019, 32).

Uuden uimahallin tulevaa käyttöä kysyttäessä 26,5 % vastaajista arvelee käyttävänsä hallin palveluja 2-3 kertaa viikossa, noin kerran viikossa 24,5 %, 2-3 kertaa kuukaudessa 17,7 % ja 4-5 kertaa viikossa 7,6 %. Satunnaisia kävijöitä (noin kerran kuukaudessa tai harvemmin) ilmoitti olevansa noin 20 %. Lähes jokapäiväisiä käyttäjiä ilmoitti olevansa 3,8 % vastaajista. (El Shallaly 2019, 31.)

Vastaajien mielestä aikuisten sopiva kertamaksu olisi 5,60, alle 6-vuotiaiden 1,80 €, koulu- ja opiskelijoiden 3,50 €, eläkeläisten 3,60 € ja seniorikortin hinnaksi toivottiin 37,80 € (El Shallaly 2019, 33).

Uuden uimahallin aukioloajoissa tulee huomioida asiakkaiden mielipiteet ja kävijämäärätavoite, joka on asetettu 185 000 kävijään. Tarvetta on lisätä arkipäivisin klo 6-21 aikoja kahteen kertaan viikossa. Myös viikonloppujen aukioloaikoja on syytä tarkastella huomioiden henkilöstöresurssit ja kustannustaloudellisuus. Nykyinen uimahalli palvelee asiakkaita jo lähes koko Ylä-Savon alueelta. Uuden uimahallin uutuuden viehätys lisää osaltaan asiakasvirtaa Ylä-Savon alueelta.

Uimahallin perushinnat tulee uudistaa ja hintatuotteita on syytä yksinkertaistaa nykyisestä. Hinnoittelulla on myös mahdollista ohjata eri käyttäjäryhmiä tietyille kellon ajoille. Esimerkiksi arkipäivänä pääsymaksun hinta 65 -vuotta täyttäneille voi olla päiväsaikaan enemmän tuettua aikaa. Vastaavasti ilta- ja viikonloppuna aikuisväestölle jää enemmän tilaa tulla käyttämään hallin palveluja. Paineet hinnankorotuksiin on olemassa. Maltillisella hintakorotuksilla mahdollistetaan edelleen palvelujen pysyminen niin sanottuina matalan kynnyksen palveluina ja kävijämäärän kasvamisen vähintään tavoitteiden mukaisesti. Edullisimmat hinnat tulee kohdistaa kaupungin strategian mukaisesti sekä lapsiin ja nuoriin että ikäihmisiin. Tarkemmat uimahallin sisäänkäynnin ja erillisten liikuntapalvelujen tuotteiden hinnoittelu valmistellaan vuoden 2022 talousarvion laadinnan yhteydessä keväällä 2021. Hintapolitiikassa noudatetaan edellä mainittuja periaatteita. Uuden uimahallin hinnoittelun periaatteet hyväksytään kaupungin hallintosäännön mukaisesti sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa.

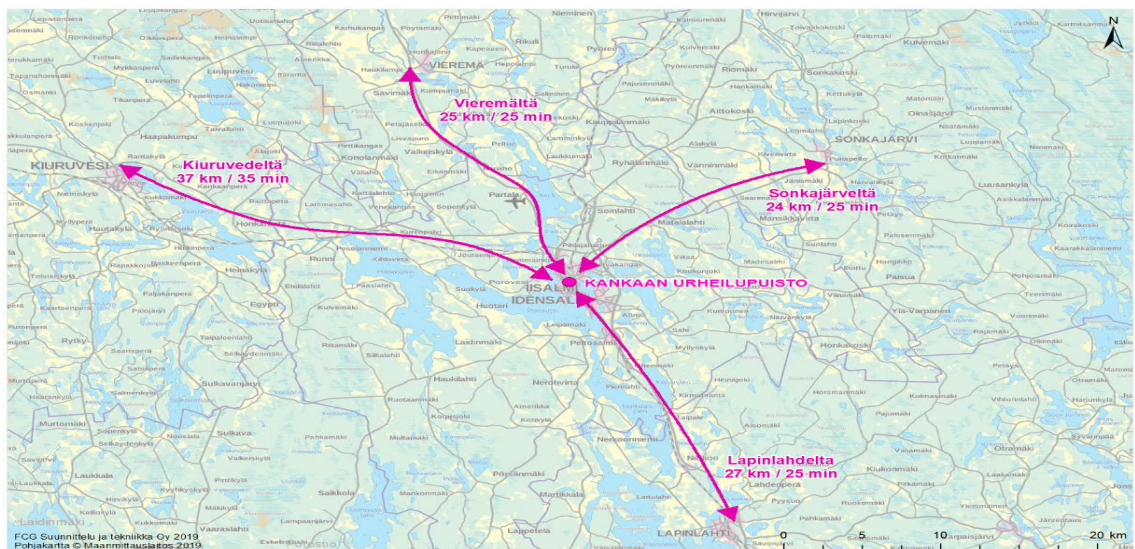
5.2.7 Kyselyn vapaat kommentit

Vastaajilla oli mahdollisuus antaa sanallisia kommentteja uuden uimahallin parannusehdotuksiin. Kommentteja kertyi yhteensä 357 kappaletta. Eniten kommentteja tuli uuden uimahallin viihtyisyyteen satsaamisesta kuten valaistus ja taustamusiikki, alennukset iisalmelaisille, invapysäköintiparkki, hieronta osana jotakin oheispalvelua, aukioloaikojen lisääminen ja palveluista tiedottaminen. (El Shallaly 2019, 31.)

Palvelujen saavutettavuuden kannalta on uudessa Kankaan alueen kaavassa huomioitu riittävät liikennejärjestelyt, saattoliikenne ja parkkipaikat.

5.3 Kartoitus hyvinvointiyrittäjyydestä uimahalliin ja Kankaan liikuntapuistoon

lisalmen uimahalli sijaitsee kaupungin keskeisimmällä liikunta-alueella Kankaan Liikuntapuistossa. Uimahallin uudesta sijoituspaikasta johtuen Kankaan alueen kaava päivitettiin ja hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 10.6.2019. Kankaan liikuntapuisto liikuttaa vuodessa n. 450 000 kävijää. Hallin merkitys seudullisena palveluna sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä on merkittävä. Uimahallin rakentamishankkeeseen liittyen käynnistettiin yhdessä kaupungin elinvoimayksikön kanssa Kankaan Liikuntapuiston hyvinvointiyrittäjyyskartoitus vuoden 2019 alussa. Kartoituksen tavoitteena oli selvittää Kankaan liikuntapuiston hyvinvointiyrittäjyyden mahdollisuuksia lähitulevaisuudessa. Kankaan liikuntapuisto sijaitsee lähellä lisalmen kaupungin keskustaa ja lähikunnista on noin puolen tunnin ajomatka alueelle (kuva 3).

Kuva 3 Kankaan liikuntapuiston sijainti lähikuntiin verrattuna

Tarjouspyyntö hyvinvointiyrittäjyyskartoituksesta laadittiin yhdessä elinvoimayksikön kanssa ja julkaistiin julkisten hankintojenyksikköjen sähköisessä ilmoituskanavassa

HILMASSA vuoden 2019 alussa. Hilmaa ylläpitää työ- ja elinkeinoministeriö (HILMA julki-set hankinnat). Tarjouspyyntöön kirjattiin muun muassa, että uuden uimahallin rakentami-sen myötä alueen vetovoima tulee edelleen kasvamaan ja aluetta on syytä kartoittaa ko-konaisvaltaisemmin hyvinvoinnin edistämistä ja elinvoimaa ajatellen.

Alun perin kartoitus oli tarkoitus rahoittaa kaupungin omasta hankerahasta. Hankeraha on kaupungin keskitettyä, kehittämishankkeisiin tarkoitettua rahaa, jota hallinnoi kaupungin elinvoimayksikkö. Käytettävissä oleva elinvoimayksikön määräraha 10 000 euroa tuntui tässä vaiheessa kuitenkin pieneltä. Tämän työn tekijän yhteydenotto Ylä-Savon Veturi ry:n toiminnanjohtajaan joulukuussa 2018 mahdollisti Leader-rahoituksen hyvinvointikartoituk-seen. Yhteensä 30 000 euron hankerahoitus myönnettiin alkuvuodesta 2019.

Kustannustaloudellisesti edullisimman tarjouksen teki Finnish Consulting Group Oy (FCG). Hyvinvointikartoitus piti sisällään kohdennetun webropol -kyselyn valituille iisalme-laisille yrityksille, Iisalmen lähikuntien kunnanjohtajille, Kankaan Liikuntapuiston käyttäjä-järjestöille sekä puhelinhaastattelut alueen avainhenkilöille. FCG:lle koottiin valmis yhteys-tietolista edellä mainituista kartoitukseen osallistuvista tahoista. Kysely toteutettiin 28.2.-23.3.2019. Kyselyyn vastasi 11 käyttäjäjärjestöä ja 15 yritystä. Lähikuntien kunnanjohtajis-ta ei saatu yhtään vastausta. FCG teki 15 puhelinhaastattelua alueen avainhenkilöille, johon myös tämän kehittämistyön tekijä itse osallistui. Muita näitä alueen kannalta avain-henkilöitä olivat käyttäjäjärjestöjen ja yritysten lisäksi Ylä-Savon Soten, Vetrea Terveys Oy:n ja Kuopio-Tahko Markkinointi Oy:n edustajat.

Lisäksi ideoita työstettiin FCG:n kanssa 25.3.2019 uimahallilla järjestetyssä työpajassa. Työpajaan osallistui yhteensä 16 alueella toimivaan yrittäjää ja järjestön edustajaa. Työ-paja toteutettiin fasilitoidulla työpajamenetelmällä. Tavoitteena oli löytää yritysten sekä yritysten ja muiden toimijoiden kuten seurojen ja julkisten toimijoiden välisiä tapoja tuottaa palveluja uudella tavalla. Taustalla oli muun muassa uuden uimahallin rakentamisen myö-tä alueen vetovoiman kasvattaminen.

Tuloksena hyvinvointiyrittäjyyskartoituksesta syntyi esitys, jossa johtopäätöksenä on esi-tetty kahdeksan kehittämisehdotusta Kankaan liikuntapuiston hyvinvointiyrittäjyyteen (liite 2).

8 kehittämisehdotusta

Kuva 4. 8 kehittämisehdotusta (Hyvinvointiyrittäjyyden mahdollisuudet Kankaan liikuntapuistossa).

Kankaan liikuntapuiston ympäristön ja alueella olevien muiden liikuntapaikkojen kehittäminen tukee uuden uimahallin palveluja ja lisää asiakasmääriä. Liitteenä olevassa Hyvinvointiyrittäjyyden mahdollisuudet Kankaan liikuntapuistossa -loppuraportissa on nostettu uuden uimahallin osalta tärkeimmiksi huomioitaviksi asioiksi hallin osittainen palvelujen tuottamistavan yksityistäminen, tilojen joustavamman vuokrausmahdollisuuden selvittäminen sekä Iisalmen isojen yritysten ja matkailun tarpeisiin vastaaminen. Lisäksi yhtenä kahdeksasta kehittämisehdotuksesta tulee huomioida julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyön tiivistäminen.

6 Uuden uimahallin palvelusuunnitelma

Kehittämistyön liitteenä on tiivistetysti kuvattu esitys uuden uimahallin palvelusuunnitelmasta. Esityksessä ovat myös tärkeimmät asiat tämän kehittämistyön vaiheista ja muut huomioitavat asiat kuten luottamushenkilöiden päätöksentekoa vaativat ratkaisut ennen uuden uimahallin valmistumista (liite 3).

Uuden uimahallin mahdollisuudet tuottaa monipuolisia hyvinvointiin liittyviä palveluja pohjautuvat siihen, että Kankaan alueen kaava on päivitetty ja uimahallin hankesuunnitelma on hyväksytty riittävässä laajuudessa huomioiden muun muassa lisälmen ja lähialueen asukasmäärät. Uusi uimahalli tulee sijoittumaan lisälmen keskeisimmälle liikunta-alueelle. Kuvassa 5. on uimahallin ohjeellinen sijainti merkitty sinisellä värillä. Kaavassa on huomioitu uuden uimahallin sijoituspaikan lisäksi rakennusoikeudet matalalle kerrostalolle sekä mahdollisen lounasravintolan- ja harjoitusjäähallin rakentaminen. Uusi kaava tukee hyvinvointipalvelujen kehittämistä uimahallin lisäksi koko Kankaan liikuntapuiston alueella (kuva 5.).

Kuva 5. Uuden uimahallin sijainti Kankaan liikuntapuiston kaavassa

Uimahalli tulee toimimaan kunnallisena palveluyksikkönä. Sekä hyvinvointiyrittäjyyskartoituksessa että asiakastarvekyselyn vapaissa kommentteissa on noussut esille se, että Kankaan liikuntapuiston aluetta on syytä avata enemmän myös yksityiselle palvelujen tuottamiselle. Siivouksen yksityistämistä nykyisessä hallissa syksystä 2018 alkaen on hyvät kokemukset ja sitä on syytä jatkaa ja kilpailuttaa uuden hallin tilat huomioiden. Uimahallin siivouksen laadunvalvonnasta tulee tehdä nykyisen tapainen selkeä seurantajärjestelmä, jossa siivouksen tasoa mitataan omavalvonnalla. Hygienian merkitys uimahallissa on merkittävä. Kiinteistön ja tekniikan hoito sekä kassa ja kahvion ylläpitäminen ovat tällä hetkellä kaupungin omana toimintana. Sekä hyvinvointikartoituksen että asiakastarvekyselyn perusteella uimahallin avaaminen yksityiselle palvelutuotannolle sai kannatusta. Kyseisten palvelujen yksityistäminen vaatii luottamushenkilöiden päätöksen. Kilpailutus kiinteistön ja tekniikan hoidossa sekä kassa- ja kahviopalveluissa kannattaa selvittää tarkemmin vuoden 2020 aikana.

Pesu- ja saunatilat ovat uimahallin käyttäjien mielestä merkittävät. Tätä puoltaa sekä tutkimustieto uimahallien käytöstä että saunojen nouseminen uuden hallin asiakastarvekyselyssä kolmanneksi tärkeimmäksi syyksi käyttää allasosastoa. Saunojen ja pesutilojen viihtyisyyteen on syytä kiinnittää huomiota jo suunnitteluvaiheessa. Saunojen viihtyisyyttä voidaan parantaa muun muassa valaistuksella ja mahdollistamalla vaikkapa rentouttavan musiikin kuuntelu. Erilaisilla saunoilla kuten höyrysaunat ja erityissaunat lisätään uimahallin palvelujen toimivuutta ja esteettömyyttä. Erilliset erityissaunat naisille ja miehille mahdollistavat vammaisten ja heidän avustajiensa turvallisen ja sujuvan uimahallissa käynnin.

Asiakastarvekyselyssä nousseet asiat uimahallin allasratkaisuihin tukevat päivitetyn hankesuunnitelman layout A vaihtoehdon (kuva 2) mukaisia pesuhuone-, sauna- ja allasrakentamisratkaisuja. Eroa hankesuunnitelman allasratkaisuihin oli se, että liukumäen rakentamista kannatti 55,5 % ja hyppyallasta 44,4 %.

Allasratkaisut tulevat noudattelemaan alla olevaa tärkeysjärjestystä:

1. Kuntouintiallas
2. Monitoimiallas
3. Lasten opetusallas
4. Erillinen erilaisia hierontaporeita sisältävä allas
5. Hyppyallas (vaihtoehtona vesiliukumäki)

Kyselyn perusteella virkistäytyminen nousi selkeästi merkittävämmiksi syyksi käyttää allasosastoa. Vesipinta-alan ja altaitten määrän lisääminen mahdollistaa eri käyttäjäryhmien samanaikaisen oleskelun uimahallissa. Allasosaston palveluissa kannattaa erityisesti huomioida allasosaston vapaa käyttö. Tätä voidaan kehittää muun muassa siten, että allasosastolle jätetään säännöllisin väliajoin opetuksesta ja ohjatusta toiminnasta vapaana

olevia aikoja. Erilaiset ohjatut toiminnot kuten vauvauinti sekä lasten ja nuorten uimaopetus, kesäuimakoulut ja ohjatut vesiliikunnat tulevat olemaan tärkeimmät allasosaston palveluihin liittyvät ohjatun toiminnan tuotteet. Tapahtumat kuten kynttiläuinnit ja altaisiin tuodut ilmatäytteiset patjat sekä liukumäet elävöittävät ja lisäävät asiakastyytyvääsiisyyttä. Ne vahvistavat uimahallin positiivista imagoa. Näitä toiminnallisia tuotteita tullaan tarkastelemaan vuosittain ja tarvittaessa uudistamaan. Hyvinvointiyrittäjyyskartoituksessa nousi esille tilojen vuokraaminen yksityisille palvelujen tuottajille. Esimerkiksi Kankaan liikuntapuiston alueella toimivan yksityisen keila- ja kuntokeskuksen yrittäjä on ilmaissut halukkuutensa tuoda omia asiakkaitaan ohjattuun vesiliikuntaan. Tämä on syytä ottaa huomioon allaspalveluja järjestettäessä. Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton teettämän tutkimuksen mukaan 2/3 uimahallin käyttäjistä haluaa harrastaa uimahallissa kuntouintia. Myös asiakastarvekyselyssä vastaajista yli 60 % toivoi uuteen uimahalliin kuntouintiallasta. Yhteistyötä paikallisen uintiseuran kanssa on syytä tiivistää ja huomioida esimerkiksi uintitekniikan opetus ja tapahtumat.

Uimahallin kuntosalin välineistön muodostavat nykyiset uudehkot painopakalaitteet sekä aerobisen kuntoilun kalusto kuten juoksumatot, kuntopyörät ja crosstrainerit. Suunnitelmassa huomioidaan edelleen kasvussa oleva harjoittelu vapailla painoilla ja toiminnallinen harjoittelu. Tätä puoltavat sekä kehittämistyössä käytetty tutkimustieto että asiakastarvekyselyn tulokset. Näillä ratkaisuilla mahdollistetaan sekä nuorten että ikääntyvämmän väestön mielekäs ja turvallinen harjoittelu. Uimahallin kuntosali ei kuitenkaan voi kilpailla iisalmelaisten yksityisten salien kanssa. Tätä tukee kirjallisuuskatsauksessa mainittu liikuntalain pykälä 5. Kuntosalista tulisi nähdä matalankynnyksen salina, jonne aloittelevakin kuntosalin käyttäjä voi tulla. Asiakastoiveitten mukaisesti salilla tulee olemaan mahdollisuus ohjaukseen kuntosalilaitteiden käytössä ja kuntosaliharjoitteluun. Ohjattu liikunta tulee sisältämään erilaisia kiertoharjoitteluja, kuntonyrkkeilyä ja fyysisen kunnon testausta.

Uuden uimahallin aukioloaikoja laajennetaan nykyisestä. Asiakastarvekyselyssä nousevat esille sekä arkipäivien että viikonloppuaukioloaikojen lisääminen nykyisestä. Toiveisiin pystytään vastaamaan hyvin. Nykyisiä arkipäivien aukioloaikoja lisätään siten, että kaksi kertaa viikossa uimahalli on auki klo 06.00 – 21.00. Muina arkipäivinä halli on auki klo 9-21 välillä. Viikonloppuaukioloaikoja lisätään siten, että sekä lauantaisin että sunnuntaisin halli on auki klo 9.00 – 18.00. Kuntosalin aukioloajat tulevat kasvamaan merkittävästi oman sisäänkäynnin ansiosta. Hankittavalla kulunvalvontajärjestelmällä salin aukioloaikaa on mahdollista lisätä lähes rajattomasti. Käytännössä kuntosalin aukioloaika tarkoittaisi noin klo 06.00 – 23.00 aukioloa.

Sekä aukioloaikojen lisäys että allasosaston asiakasturvallisuus tarkoittavat uimahallin henkilöstöresurssien kasvattamista nykyisestäään noin kahdella henkilöstötyövuodella. Allasosaston uinnivalvojen määrän ohjeistaa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Ohjeistus on mainittu sivulla 19 kohdassa 5.1.2 Allaspalvelut. Lisäksi hallin ruuhka-ajat, lasten- ja nuorten uimaopetus sekä ohjattu toiminta vaativat määräraikaisten tuntiohjaajien palkkaamista ja ostopalvelua liikunta-alan yrityksiltä. Tästä tehdään tarkemmat laskelmat viimeistään vuonna 2021 vuoden 2022 talousarvioita laadittaessa.

Uuden uimahallin pääsymaksut muodostuvat niin sanotuista käyttäjäryhmien perushinnoista, jotka virallisesti hyväksytään sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa. Muu uimahallin palvelujen hinnoittelu, kuten tarjoukset yrityksille tyky -toiminnasta ja yksittäiset palvelutuotteet pystytään hinnoittelemaan kaupungin hallintosäännön mukaisesti uimahallin toimesta. Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan käyttötalousuunnitelmassa uimahallille tulee luoda talousarviossa nettositovuustavoite, johon vuosittain tulee päästä. Mikäli tuloja ei saada vuositason riittävästi, kuluissa pitää pystyä säästämään. Kustannustaloudellisuuden lisäksi tämä mahdollistaa myös uimahallitoimintojen jatkuvan kehittämisen.

Uimahallin pääsymaksujen perushinnoittelussa on huomioitava kaupungin strategia ja painotukset. Tällä hetkellä kyseessä oleva painotus koskee lasten ja nuorten lisäksi ikäihmisiä ja erityisryhmiä. Tämän työn kirjoittajan opinnoissaan laatimassa markkinointisuunnitelmassa analysoitiin nykyisen uimahallin kävijämäärän ja pääsymaksutulojen kertyminen eri käyttäjäryhmillä. Nykyisen hallin kävijämäärä jakaantuu tasaisesti siten, että lapsia ja nuoria, aikuisväestöä ja yli 65-vuotiaita on käyttäjäryhmistä lähes kaikkia saman verran. Vastaavasti tuloja saadaan noin 50 % aikuisväestöstä ja saman verran lapsista ja nuorista sekä yli 65-vuotiaista. Mikäli perusmaksut kytketään esimerkiksi tiettyihin kellon-aikoihin, pystytään maksuilla ohjamaan uimahallin käyttöä myös hiljaisten ja ruuhka-aikojen osalta. Perusmaksujen tasoon vaikuttavat kaupungin strategisten linjausten lisäksi kustannustaloudellisuus ja uudelle uimahallille asetetut taloudellisuustavoitteet kuten tulojen osuus menoista tai kaupungin subventio kävijää kohden. Pääsymaksujen perushinnoittelu tarkennetaan keväällä 2021 vuoden 2022 talousarviota laadittaessa.

Uimahallin oheispalveluna tulee toimimaan yksityinen fysioterapia. Yrittäjälle on tilaohjelmassa huomioitu hieman nykyistä suurempi tila, joka mahdollistaa palvelun laajentamisen nykyisestä. Fysioterapia tukee hyvin uimahallin palveluja ja tuo halliin uusia käyttäjiä. Aulaan tulevilla kokoustiloilla mahdollistetaan esimerkiksi järjestöjen kokoontumisia, jotka lisäävät vastaavasti kahvion käyttöä.

Ylä-Savon Veturin myöntämä Leader-rahoituksesta jäi osa käyttämättä. Kesäkuussa 2019 lähetettiin rahoittajalle muutoshakemus loppuavustuksen käytöstä. Tehdystä kehittämis-työstä nostettiin tarkempaan selvitykseen seikkailupuiston rakentaminen Kankaan liikun-tapuistoon, kahvila- ja ruokaravintolatoiminta sekä yhden luukun periaate liikunnallisten palvelutuotteiden välittämiseksi yritys-elämän tarpeisiin. Kaksi viimeistä liittyvät myös uu-den uimahallin palveluihin ja järjestelyihin. Kahvila- ja ravintolatoiminnan kehittämiseen liittyy hallin kassa- ja kahviopalvelujen laajentaminen kaupungin palvelujen infopisteeksi satunnaisille kävijöille ja matkailijoille. Tarkempi selvitys käynnistyy syksyllä 2019. Mikäli selvityksellä on vaikutuksia uimahallin palvelutuotantoon, ne huomioidaan uuden uimahal-lin palvelusuunnitelmaa tarkennettaessa.

7 Pohdinta

lisalmen uuden uimahallin rakentaminen alkaa loppuvuodesta 2020. Kehittämistyön tavoitteena on ollut huomioida asiat, jotka vaikuttavat palvelujen tuottamiseen ja kehittämiseen uudessa hallissa. Kehittämistyön tuloksena on syntynyt uuden uimahallin palvelusuunnitelma. Jotkut palvelusuunnitelmassa olevista asioista tulevat tarkentumaan rakentamisen lähestyessä. Näitä ovat muun muassa hyvinvointiyrittäjyyden jatkorahoituksen selvityksen vaikutus palveluihin. Myös esteettömyyteen liittyvät lopulliset ratkaisut on hyvä käydä vammaisneuvoston ja vammaisjärjestöjen kanssa uudelleen läpi. Tämän kehittämistyön liitteenä on tiivistetysti kuvattu esitys uuden uimahallin palvelusuunnitelmaksi. Esityksessä ovat myös tärkeimmät asiat tämän kehittämistyön vaiheista ja muut huomioitavat asiat kuten luottamushenkilöiden päätöksentekoa vaativat ratkaisut ennen uuden uimahallin valmistumista.

Nykyinen uimahalli on rakennettu vuonna 1974 ja laajennettu vuonna 1996. Samalla laajennuksen yhteydessä on tehty pieniä muutoksia tekniikkaan. Asiakasmäärän pysyminen lähellä 160 000 kävijää viimeisen reilun 10 vuoden ajan kuvaa hyvin sitä, että uimahalli on säilynyt asiakkaiden näkökulmasta yllättävän viihtyisänä palveluyksikkönä. Ilman vuosittain tehtyjä pieniä korjauksia ei tämä olisi ollut mahdollista. Siivous on ollut yksi tyypillisimmistä ulkoistetuista palveluista kunnallisista uimahalleista. Uudessa uimahallissa siivous on järkevä uudelleen kilpailuttaa. Kiinteistön ja tekniikan hoito nykyisessä uimahallissa toimii arkipäivinä ja niin sanottuna virka-aikana kohtuullisen hyvin. Reklamaatioihin vastataan kohtuullisessa ajassa. Virka-ajan ulkopuolella, iltaisin ja viikonloppuisin, kiinteistön ja tekniikan hoidon palvelupyyntöihin vastaaminen on puutteellista. Mikäli uusi uimahalli halutaan saada pysymään hyvässä kunnossa vähintään 30 vuotta, vaatii tämä toimintatapojen muutosta ja lisäresursointia tekniseltä toimialalta. Vaihtoehtoisesti kiinteistön ja tekniikan hoito voidaan kilpailuttaa. Tämä vaihtoehto kannattaa joka tapauksessa selvittää vuoden 2020-2021 aikana hyvissä ajoin ennen uuden uimahallin talousarvion laadintaa.

Lain mukaisesti kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä osana säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Tehdyllä asiakastarvekyselyllä on saatu tärkeää asiakasnäkökulmaa uuden uimahallin palveluista ja myös hallin rakentamiseen liittyvistä ratkaisuista. Esimerkiksi uudet uimahallin aukioloajat tulevat paljolti olemaan asiakastoiveiden mukaisia. Nämä asiakkailta tulevat toiveet ja niiden toteutuminen on hyvä tuoda esille myös uutta uimahallia koskevassa palvelujen viestinnässä ennen uimahallin valmistumista.

Uuden uimahallin pitäisi valmistua lokakuussa 2022. Tällä hetkellä näyttäisi siltä, että uuden uimahallin hyväksytty hankesuunnitelma vastaa tutkimuksen valossa hyvin valittua rakentamiseen liittyviä sauna- ja allasratkaisuja. Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliiton vuonna 2016 teettämän tutkimuksen mukaan uimahallien palvelujen keskeisimpiä rakentamisratkaisuja ovat uinti-, monitoimi-, kuntoutus-, opetus- ja terapia-allas. Saunat nousivat tässä tutkimuksessa altaiden jälkeen seuraavaksi tärkeimmäksi kehittämisen kohteeksi.

Väestö ikääntyy lisäalassa ja koko Ylä-Savossa muuta maata nopeammin. Samalla ikääntyy myös uimahallin käyttäjäkunta. Investointina uimahalli on lisäalmen kokoiseen kaupunkiin kohtuullisen kallis, vaikka käyttöikä on kymmeniä vuosia. Nykyisen hallin ikä on uuden uimahallin käyttöönoton aikaan 38 vuotta. Esteettömyys on yksi tärkeimmistä huomioitavista asioista rakentamisratkaisuihin liittyen ja sitä ohjaa jo lainsäädäntö.

Kyselyn perusteella sekä kuntosalia että allasosastoa käyttää yli 40 % vastaajista. Tämä on tärkeä huomioitava asia kulunvalvonnassa ja lipputuotteissa. Tämä tukee myös hyvin ajatusta asiakkaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin huomioimisesta. Kuntosalin ja allasosaston välillä tulee olla mahdollisuus käyttää molempia osastoja samalla sisäänpääsyliipulla. Monet asiakkaat käyvät mielellään ensin kuntoilemassa kuntosalilla ja sen jälkeen rentoutumassa ja virkistäytymässä allasosastolla.

Vaikka tulevat kuntosalipalvelut eivät varsinaisesti kilpaile lisäalmen yksityisten kuntosalien kanssa, taloudellisuustavoitteet vaativat täytyäkseen sen, että asiakasvolyymin tulee olla hyvä. Kuntosalin hinnoittelussa on hyvä huomioida, että pääsymaksut ovat lähellä yksityisten kuntosalien tasoa, jolloin ainakin osittain vältetään kilpailutilanteelta. Matalankynnyksen palvelu tulee siis luoda muulla tavalla, kuten laadukkailla ja monipuolisilla palveluilla ja ohjauksella.

Kirjallisuuskatsauksessa mainitun matalan kynnyksen toiminnan kriteereitä ovat nuorten osalta muun muassa toiminnan monipuoliset sisällöt, edullisuus, sen järjestäminen nuoren arkiympäristön läheisyyteen sekä liikunnan perustietojen ja -taitojen lisääminen. Matalan kynnyksen toiminnan tulisi olla järjestetty yhdessä ja erikseen sekä tarvittaessa eriyttäen tai yhdistäen. Useamman kriteerin täytyessä toiminnan saavutettavuus on helpompaa. Nämä samat kriteerit pätevät myös aikuisten ja etenkin ikääntyvien matalankynnyksen palveluissa. Toiminnalliset palvelut, kuten ohjatut vesivoimistelut ja kuntosalilla tapahtuva ohjattu toiminta, suunnitellaan paljolti asiakkaiden toiveiden mukaisesti. Asiakastarpeiden huomioiminen sitoo asiakkaita uimahallin käyttäjiksi ja madaltaa myös osallistumiskynnystä.

Uuden uimahallin pääsymaksujen tulee olla asiakkaan näkökulmasta katsottuna sopivia. Uimahallin tuloilla pitää pystyä kattamaan tietty osa menoista. Kuntien uimahallien toiminta on joka tapauksessa subventoitua palvelua. Hinta ei saa vähentää kävijämäärä voimakkaasti. Riittävällä asiakasmäärällä katetaan asetettavat taloudelliset tavoitteet. Tärkeää asiakkaan näkökulmasta on myös se, miten palveluja tuotetaan ja, että ne ovat riittävän monipuolisia. Palvelujen laadun tulee olla hyvää. Uimahalli on oltava paikka, johon asiakkaan on turvallista tulla. Virikkeellinen ja turvallinen toimintaympäristö sekä hyvä palvelujen laatu lisäävät omatoimista liikkumista.

Aukioloajat vaikuttavat turvallisuuden lisäksi eniten henkilöstön määrää lisäävästi. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ohjeistaa Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton suositusten mukaisesti allasosaston uinnivalvonnan henkilöstömäärän. Aukioloaikojen lisääminen nykyisestä, myös turvallisuusasiat huomioiden, tarkoittaa vähintään kahden henkilöstötyövuoden lisäystä. Lisäystarve on sekä kassa- ja kahviopalveluissa että uinnivalvonnassa. Tarve voidaan toteuttaa joko palkkaamalla henkilöstöä tai ostamalla palvelu yksityisiltä palveluntarjoajilta.

Asiakastarvekyselyssä vastaajista lähes neljännes ilmoittaa liikkuvansa viikoittain vähintään 4-5 kertaa tai enemmän. 2-3 kertaa viikossa liikkuvia ilmoittaa olevansa 36,6 % (El Shallaly, 2019, 30). Vastausten perusteella voi päätellä, että suurin osa uimahallin käyttäjistä ovat aktiiviliikkujia. Tämä aktiivinen liikkujaryhmä luo perustan uimahallin kokonaiskävijämäärälle ja on myös jatkossa palvelujen kannalta oleellinen käyttäjäryhmä, joka tulee erityisesti huomioida. Näitä keinoja voisi olla esimerkiksi aktiivikävijöiden palkitseminen erilaisilla uimahallin tuotteilla tai ylimääräisillä käyntikerroilla. Olisiko lisäsalmissa järkevää kokeilla jonkinlaista klubitoimintaa, johon mallia voisi ottaa yksityisistä kuntosaliketjuista?

Kysyttäessä uuden uimahallin viikoittaisia käyttökertoja, vastaajista 11,4 % ilmoitti käyttävänsä 4-5 kertaa tai enemmän ja 26,5 % 2-3 kertaa uimahallin palveluja. Yhden kerran viikossa palveluja käyttäisi 24,5 % vastaajista ja 2-3 kertaa kuukaudessa ja harvemmin yhteensä 37,7 %. (El Shallaly, 2019, 31.) Vuonna 2016 Suomen Uimahalli- ja Hengenpelastusliiton teettämän tutkimuksen mukaan satunnaisista kävijöistä 35 % ei osannut sanoa, mitä haluaisi harrastaa. Samoin sama tutkimustulos osoittaa sen, että vesiliikunta on enemmän naisten ja yli 50-vuotiaiden harrastus. (Taloustutkimus 2016, 23.) Toteutettuun uuden uimahallin asiakastarvekyselyyn osallistujista n. 70 % oli naisia (El Shallaly, 2019, 19). Uuden uimahallin ohjatuissa palveluissa on hyvä kehittää tuotteita, jolla saataisiin miehet innostumaan ohjatusista toiminnasta. Voisiko tässä olla tilausta vaikkapa klubitoiminnalle?

Allastilojen käytettävyyttä parantaa altaiden eriytyminen. Kyselyn vastausten perusteella 29,3 % käyttää altaita vesijuoksuun. Tämä tuntuu havaintojen perusteella pieneltä. Palvelujen kannalta merkittävää on se, että vastausten perusteella sekä kuntosalia että allasosastoa käyttää 40 % vastaajista.

Hyvinvointiyrittäjyyskartoituksessa nousi selkeästi esille uimahallin ja koko Kankaan liikuntapuiston palvelujen avaaminen yritystoiminnalle. Kahvilatoiminnan yksityistäminen ja uimahallin rooli liikunnallisten palvelutuotteiden palvelupisteenä tullaan jatkossa selvittämään. Julkisten uimahallien osalta tyypillisin palvelu yksityisen toteuttamana on juuri kahviopalvelut. Vastaavantyyppistä hyvinvointiyrittäjyyskartoitusta ei liikuntapaikkarakentamiseen yhteydessä ole ilmeisesti vielä valtakunnassa tehty.

Tämän työn kirjoittaja laati kurssitöinä sekä markkinointisuunnitelman että viestintäsuunnitelman uuteen uimahalliin. Vaikka markkinointi ja viestintä on rajattu tämän kehittämistyön ulkopuolelle kirjoittajan laatimat markkinointi- ja viestintäsuunnitelmat tukevat tätä valmistunutta palvelusuunnitelmaa. Viestintäsuunnitelma sisältää uuden uimahallin rakentamiseen ja palveluihin liittyvien tärkeimpien toimenpiteiden viestinnän, jonka tarkoituksena on sitoa nykyiset ja uudet hallin käyttäjät uuden uimahallin käyttäjiksi. Markkinointisuunnitelmassa on käsitelty markkinointiin liittyviä kokonaisuuksia kuten nykyisen uimahallin lipputuotteiden ja kävijämäärän analysointi, markkinoinnin ja toiminnan tavoitteet, lipputuotteet, palvelutuotteet, swot-analyysi, riskianalyysi sekä markkinointitoimenpiteet ja mainonta. Markkinointisuunnitelmaa tarkennetaan vuoden 2020 aikana. Vesipinta-alan lisäys mahdollistaa reilun kävijämäärän kasvun. Tärkeimmät toimenpiteet ovat uuden uimahallin ilmeen ja brändin luominen, uimahallin henkilöstön markkinointiosaamisen nostaminen, erilaisten markkinointikanavien perustaminen ja hyödyntäminen. Yhteistyö valitun mainostoimiston kanssa, uuden uimahallin nimi ja raikas moderni ilme sekä tarinallistaminen ja omat www sivut tulevat olla valmiina hyvissä ajoin ennen uuden uimahallin avautumista.

lisalmen uusi uimahalli palvelee lisalmen kaupungin lisäksi etenkin lähikuntien asukkaita omatoimisena virkistys ja kuntoilupaikkana sekä muun muassa lasten ja nuorten uimaopetuksessa. Uusi uimahalli antaa allaspinta-alan lisäyksen ja kokonaisuudessaan uusien tilojen ansiosta mahdollisuuden tarkastella palveluja myös matkailun näkökulmasta. Nykyisen hallin kävijämäärä on viimeisen 10 vuoden aikana ollut noin 160 000 kävijää vuodessa. Haasteena uudessa uimahallissa on kävijämäärän pysyminen korkealla tasolla myös 5-10 vuoden päästä. Tämä vaatii jatkuvaa palvelujen ja palvelutuotteiden tarkastelua, jonka rungon muodostavat olemassa olevat vesiliikunnan ja kuntosalitoiminnan perustuotteet: uimaopetus, vesiliikunnan ohjaus, kuntouinti, vesikävely, kampanjat ja tapahtumat, kuntosaliohjaus ja kuntosaliohjelmien tekeminen, testaus sekä ohjatun liikunnan tuot-

teet kuten kuntosalicircuit, bootcamp ja vestitreeni. Palvelujen markkinoinnilla ja kohdentamisella on myös suuri merkitys hallin kävijämäärään.

Kehittämistyössä käytetty taustakirjallisuus on valittu siten, että se liittyy suoraan kunnallisiin uimahallipalveluihin pois lukien kuntosalipalvelut. Kunnallisten uimahallien kuntosaleista tehtyä kirjallisuutta ei juurikaan löydy. Kuntosalit kunnallisten uimahallien yhteydessä ovat tärkeä osa uimahallipalveluja ja kokonaisvaltaista hyvinvoinnin edistämistä, jossa on syytä seurata myös yksityisen palvelutuotannon tärkeimpiä suuntauksia sekä toiminnassa että kuntosalilaitteiston hankinnoissa. Lähtökohtana taustakirjallisuudessa on ollut, että kehittämistyössä on käytetty uusinta julkaistua tutkimustietoa, jolloin se palvelee parhaiten tulevien vuosien uimahallipalvelujen suunnittelua. Esimerkiksi kuntosalien tulevaisuuden suuntauksia ja kalustohankintoja on hyvin kerrottu lähteenä olevassa Katajiston ja Vorselmanin Kuntosali 2025 -kirjassa.

Asiakastarvekysely on hyvin osallistanut vastaajia tulevan uimahallin palvelujen käyttäjiksi. Hyvinvointiyrittäjyyskartoitus on mahdollistanut uuden tyyppisen toimintavan eli hyvinvointiyrittäjyyden kautta tarkastella tulevia palveluja. Sekä asiakastarvekyselyllä että hyvinvointiyrittäjyyskartoituksella on pystytty vaikuttamaan siihen, että tulevissa palveluissa toteutuu kirjallisuuskatsauksessa mainittu käyttäjälähtöisyys. Tuottajakeskeisyydestä siirtyään siis käyttäjälähtöisyyteen. Lisämelaisilla on ollut myös mahdollisuus kuntalain mukaisesti osallistua ja vaikuttaa palveluja koskevaan päätöksentekoon ja kehittämiseen jo suunnittelu- ja päätöksentekovaiheessa. Toimintamalli voisi olla hyödyllinen myös muille kunnille, jotka ovat käynnistämässä vastaavan tyyppistä liikuntapaikkarakentamista.

Kun tämä työ luovutetaan marraskuussa 2019 oppilaitokselle, tarkempien arkkitehtisuunnitelmien tekeminen on jo käynnistynyt. Näillä arkkitehtisuunnitelmissa on kiireinen aikataulu, koska tietyn tasoiset arkkitehtisuunnitelmat pitää olla valmiina haettaessa valtionavustusta rakentamiseen joulukuun loppuun mennessä. Kehittämistyöstä ja palvelusuunnitelmasta on ollut jo nyt hyötyä neuvotellessa tarkemmista tilaratkaisuista suhteessa palvelujen tarpeisiin. Tästä hyvänä esimerkkinä on muun muassa tulevat allas- ja aularatkaisut.

Lähteet

Aalto, R., Seppänen, L., Lindberg, A. & Rinta, M. 2014. Kaikki kuntosaliharjoittelusta. Docendo Oy. Jyväskylä.

Aalto, R. & Seppänen, L. 2012. Tuloksia kuntosaliharjoittelulla. Docendo Oy. Jyväskylä.

Bordulin, K. & Jousilahti, P. 2012. Liikunta vapaa-ajalla, työssä ja työmatkalla 1972-2012. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Luettavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90886/URN_ISBN_978-952-245-793-6.pdf?sequence=1. Luettu 2.11.2019.

El Shallaly, S. 2019. Iisalmen kaupungin uimahallin asiakastarpeet. Savonia ammattikorkeakoulu 2019. Luettavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/170100>. Luettu 1.5.2019.

El-Zein, M. & Kataja, M. 1994. Kuntoilijan kuva. Otava. Keuruu.

Gretschel, A., Laine, S. & Junttila-Vitikka, P. 2013. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2013:1. Yhteisjulkaisu Nuorisotutkimusseuran kanssa. Kuntalaisten kokemustieto liikunta- paikkojen laadun arvioinnissa. Kopijyvä Oy. Luettavissa: http://www.liikuntaneuvosto.fi/files/245/Liikuntapaikkaraportti_www_2013.pdf. Luettu 15.6.2019.

Helldan, A & Helakorpi, S. 2014. Aikuisväestön liikuntakäyttäytyminen ja terveys. Raportti 6/2015. Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos. Suomen Yliopistopaino Oy. Tampere. Luettavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126023/URN_ISBN_978-952-302-447-2.pdf?sequence=1. Luettu 2.11.2019.

HILMA julkiset hankinnat. Luettavissa: <https://www.hankintailmoitukset.fi/fi/>. Luettu 5.7.2019.

Huhtinen, U. Intohimosta elämäntalouteen – yhteisöllisyydestä hyvinvointiin. Luettavissa: <https://www.innokyla.fi/documents/443648/219934dd-b622-48c8-92b3-caab9720a3e6> Luettu: 19.4.2018.

Jäppinen, T. & Sallinen, S. 2012. Kuntalainen palvelujen kehittäjänä. Lönnberg. Helsinki.

Kaupunginvaltuusto. Kaupunginvaltuusto 6/2017. Pöytäkirja, § 106. Uimahallin hankesuunnitelma. Luettavissa: https://julkaisu.iisalmi.fi/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/pk_asil_tweb.htm?+bid=5336. Luettu 5.7.2019.

Kaupunginvaltuusto. Kaupunginvaltuuston pöytäkirja 9/2017. Uimahallin täydennetty hankesuunnitelma. Luettavissa: https://julkaisu.iisalmi.fi/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/pk_asil_tweb.htm?+bid=5533. Luettu 8.7.2019.

Kaupunginvaltuusto. Kaupunginvaltuuston pöytäkirja 2/2019. Pöytäkirjan liitteenä: lisälmen uimahallin hankesuunnitelma 4.4.2019 liitteineen. Luettavissa: https://julkaisu.iisalmi.fi/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/epjattn_tweb.htm?+id=448864. Luettu 8.7.2019.

Kokko, S. & Martin, L. 2018. Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2018. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2019:1. Luettavissa: http://www.liikuntaneuvosto.fi/files/634/VLN_LIITU-raportti_web_final_30.1.2019.pdf. Luettu 20.7.2019.

Kokkonen, J. 2010. Valtio liikuntarakentamisen linjaajana. Liikuntatieteellisen Seuran julkaisu nro 165. Liikuntatieteellinen Seura ry. Helsinki.

Kotavaara, S. & Rusanen, J. 2016. Liikuntapaikkojen saavutettavuus paikkatietoperusteisessä tarkastelussa. Liikuntapaikkojen saavutettavuusindeksi (LINDA) -hankkeen loppuraportti. Pohjois-Suomen Maantieteellisen Seuran ja Oulun yliopiston maantieteen tutkimusyksikön julkaisuja.

Kuntalaki 410/2015. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150410>. Luettu 15.7.2019.

Kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunta, arviointijaosto. 2015:4. Valtiovarainministeriön julkaisu 13/2018. Perupalvelujen tila 2018. Luettavissa: <https://vm.fi/documents/10623/307653/13+2018+VM+Peruspalvelujen+tila+2018.pdf/4d73f35d-a3a3-4ffd-a2c9-f9c3b6fdb841/13+2018+VM+Peruspalvelujen+tila+2018.pdf?version=1.0>. Luettu 15.7.2019.

Katajisto, A. & Vorselman, J. 2019. Kuntokeskus 2025,. K&F-lehdet/Junipa Trading Oy. Paino. Grano. Vaasa.

Liikuntalaki. 10.4.2015/390. Luettavissa.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150390>. Luettu 24.7.2019.

Mustonen, P. 2006. Sata altaassa. Helsinki: Suomen Uimaliitto – Finska Simförbundet ry ja Edita Publishing Oy.

Nuori suomi 2013. Ideaopas matalan kynnyksen liikuntakerhotoimintaan. Luettavissa: <http://docplayer.fi/4303524-Ideaopas-matalan-kynnyksen-liikuntakerhotoimintaan.html>. Luettu: 15.6.2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2018. Liikuntapaikkojen ja niihin liittyvien vapaa-aikatiilojen perustamishankkeiden rahoitussuunnitelma vuosille 2019–2022. Luettavissa: <https://minedu.fi/documents/1410845/11211756/Liikuntapaikkojen+perustamishankkeiden+rahoitussuunnitelma+vuosille+2019-2022/cdec24d0-3b15-ad9d-e2da-0109f9556dce/Liikuntapaikkojen+perustamishankkeiden+rahoitussuunnitelma+vuosille+2019-2022.pdf>. Luettu 3.10.2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtion liikuntaneuvosto. 2015. Valtionhallinto liikunnan edistäjänä 2011-2015. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja. 2015:4. Luettavissa: http://www.liikuntaneuvosto.fi/files/367/Arviointi_20112015_1606.pdf. Luettu 19.7.2019.

Ruuska, T. 2019. Perinteinen kävelylenkkeily edelleen suosituin koko kansan liikuntaharrastus. Tieto & Trendit, 3. Luettavissa: <http://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2019/perinteinen-kavelylenkkeily-edelleen-suosituin-koko-kansan-liikuntaharrastus-1/>. Luettu 25.6.2019.

Sokka, S., Kangas, A., Itkonen, H., Matilainen, P. & Räisänen, P. 2014. Hyvinvointia myös kulttuuri- ja liikuntapalveluista. Kunnallisalan kehittämissäätöön Tutkimusjulkaisusarjan julkaisu nro 77. Sastamala: Sastamalan kirjapaino. Luettavissa: <https://kaks.fi/wp-content/uploads/2014/02/Hyvinvointia-my%C3%B6s-kulttuuri-ja-liikuntapalveluista.pdf>. Luettu 5.7.2019.

Suomi, K. & Sjöholm, K. & Matilainen, P. & Glan, V. & Nuutinen, L. & Myllylä, S. & Pavelka, B. Vettenranta, J. & Vehkakoski, K. & Lee, A. 2012. Liikuntapaikkapalvelut ja väestön tasa-arvo. Seurantatutkimus liikuntapaikkapalveluiden muutoksista 1998–2009. Kopijyvä Oy. Luettavissa:

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/40972/liikuntapaikkapalvelutjatasaarvo.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Luettu 26.7.2019.

Taloustutkimus Oy. 2016a. Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto. Uimahallien asiakastyytyväisyys. Syyskuu 2016. Luettavissa:

http://www.suh.fi/files/1761/Uimahallien_asiakastyytyvaisuus_2016_FINAL_nettiin.pdf. Luettu 29.7.2019.

Taloustutkimus Oy. 2016b. Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto. Uimahallibarometri. Syyskuu 2016. Luettavissa:

http://www.suh.fi/files/1760/Uimahallibarometri_2016_FINAL_nettiin.pdf. Luettu 29.7.2019.

Tukia, H., Lehtinen, N., Saaristo, V. & Vuori, M. 2011. Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa. Peruseräraportti kuntajohdon tiedonkeruusta. Raportti 55/2011. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Luettavissa.

<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80419/f112d323-6e1f-4f99-8235-a63b67b7a894.pdf?sequence=1>. Luettu 15.6.2019.

Törmä, S. 2009. Matala kynnyks - pelkkä retorinen lupaus? Artikkelit lehdessä Janus vol. 17(2).

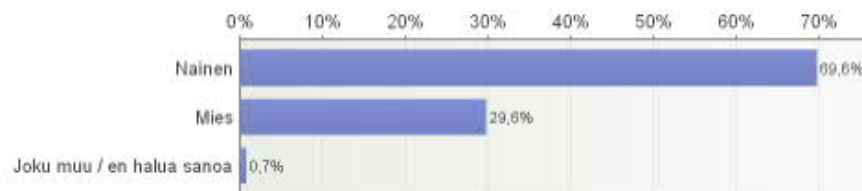
Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2014:4. Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirja. Luettavissa:

http://www.liikuntaneuvosto.fi/files/303/www_liikuntapaikkarakentamisen_suunta.pdf. Luettu 24.7.2019.

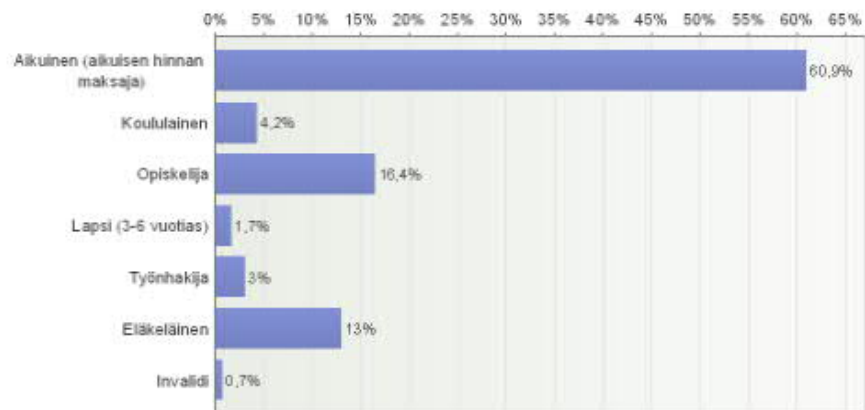
Liitteet

Liite 1. Asiakstarvekyselyn tulokset uuteen uimahalliin

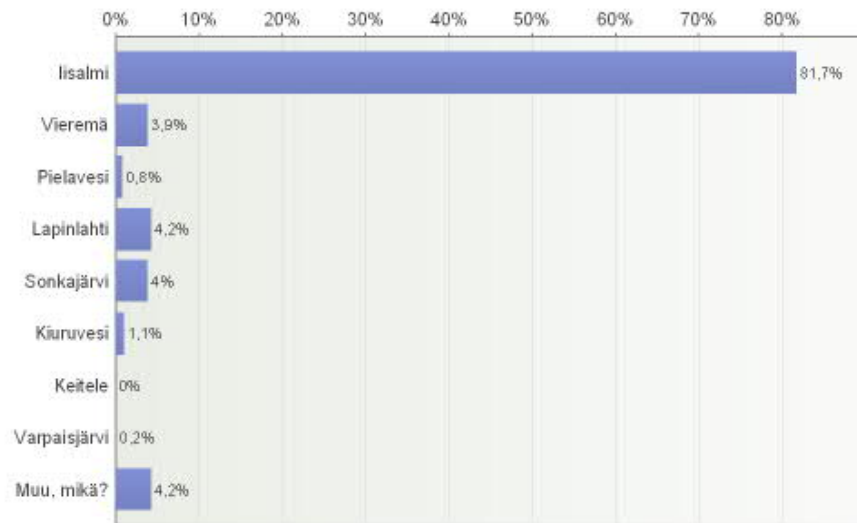
1. Sukupuolenne?

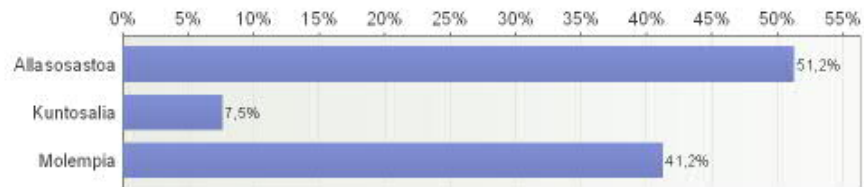
2. Käyttäjryhmänne?

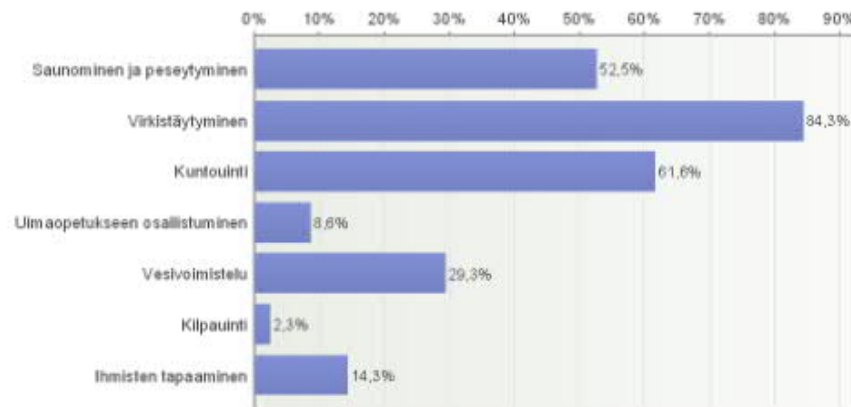
3. Asumispaikkakuntanne?

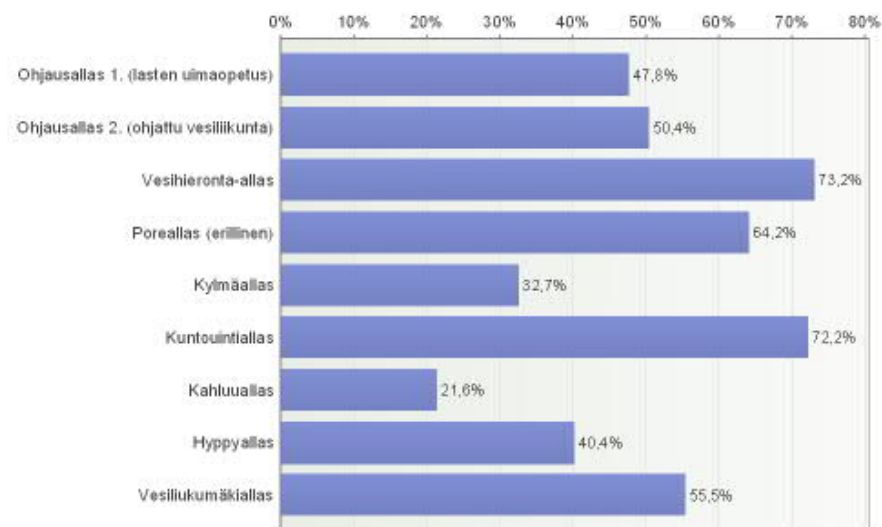
4. Kumpaa käytätte?

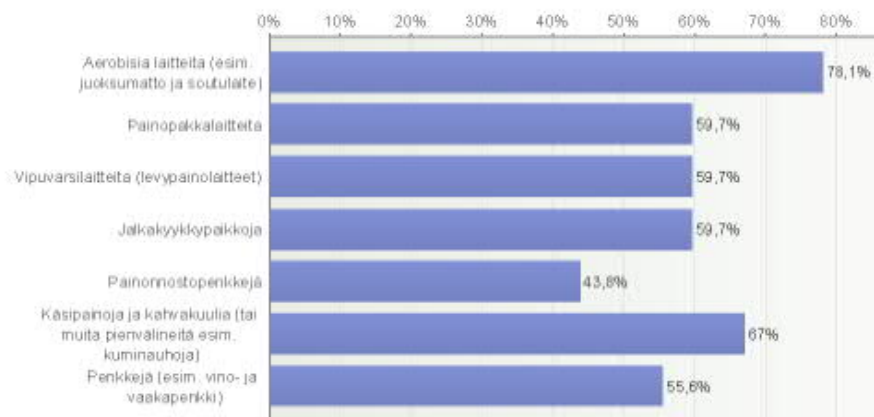
5. Valitkaa enintään kolme teille henkilökohtaista syytä käyttää allasosastoa.

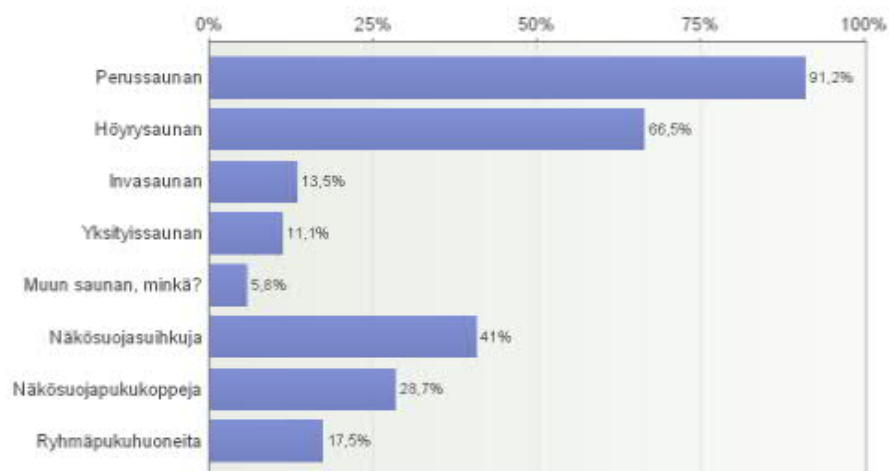
6. Valitkaa altaat, joita toivotte uudelle allasosastolle.

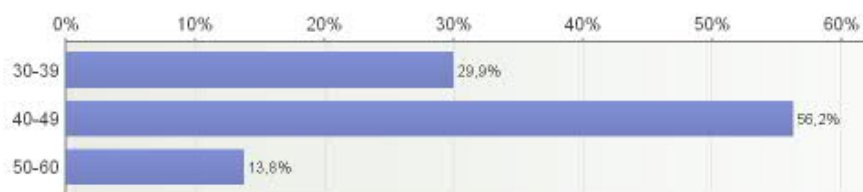
7. Mitä kuntosalilaitteita toivotte uuteen kuntosaliin?

8. Valitkaa, mitä toivotte uusiin peseytymistiloihin?

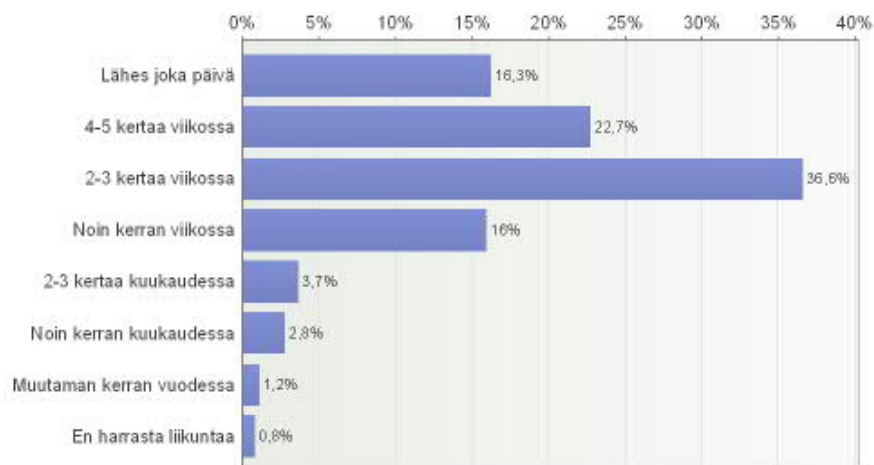

9. Paljonko toivotte istumapaikkoja uuteen kahvioon?

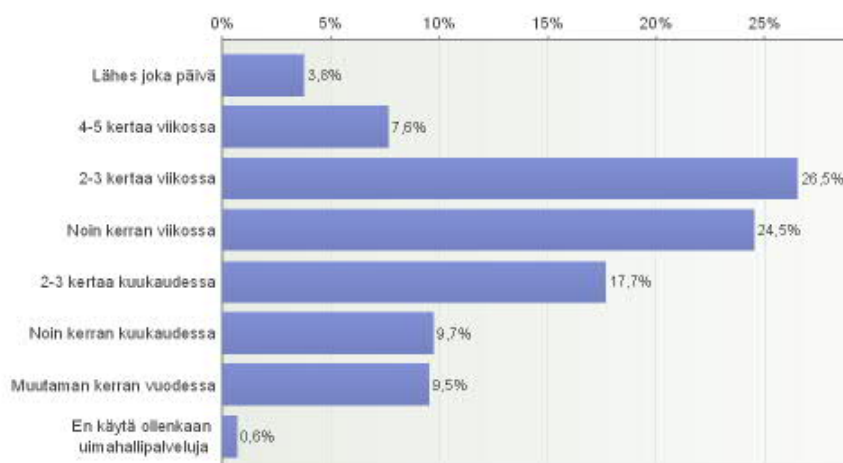

- (Nykyisessä kahviossa on 40 asiakaspaikkaa = 10 pöytää)

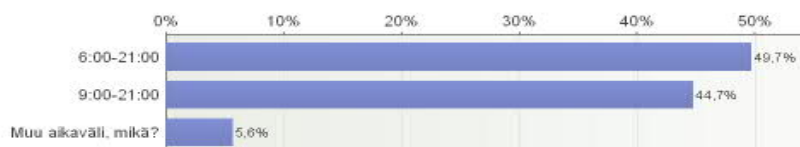
10. Kuinka usein harrastatte liikuntaa vähintään tunnin yhtäjaksoisesti?

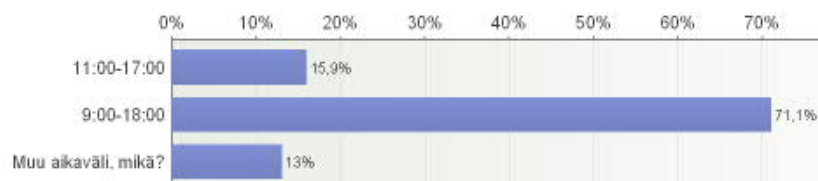
11. Kuinka usein tulette käyttämään uuden uimahallin palveluja?

12. Kumpi aukioloaika olisi mieluisampi arkipäivänä ?

13. Kumpi aukioloaika olisi mieluisampi viikonloppuna?

Liite 2. Hyvinvointiyrittäjyyskartoituksen johtopäätökset

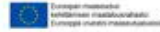

Hyvinvointiyrittäjyyden mahdollisuudet Kankaan liikuntapuistossa

Liite 3. Happy or Not palautteiden tulokset

1.1.-30.6.2019

Loppuraportti 11.4.2019

Johtopäätökset

8 kehittämisehdotusta

8 kehittämisehdotusta

1. Hyvinvointialan yrittäjiä tukevan verkostomallin luominen ja yrittäjyysilmapiiriin vahvistaminen

- Pohjana oppia tuntemaan yhteistyökumppanit sekä kaupungin toimijoiden parempi tietoisuus yrittäjien tarpeista ja toiveista
- Kaupunki voisi edistää omalta osaltaan pääosin yksinyrittäjinä toimivien verkostona toimimista mm. järjestämällä yhteisiä tapaamisia ja tietoisuuksia
- Miksi?
- Yhteistyöverkostot ovat yrittäjien sosiaalista pääomaa
 - Toimijat tulevat verkostossa tunnetuksi alan osaajana (arvostus) ja henkilönä
 - Sosiaalinen pääoma vähentää sairastumisen riskiä ja ennustaa työuran jatkamista
- Yllättävän tilanteen kuten sairastumisen kohdatessa, voidaan hyödyntää yhteistyöverkoston jäseniä
- Mahdollistaa moniammatillisuuden ja oppimista, jonka ansiosta pystytään tuottamaan palveluja kokonaisvaltaisesti sekä terveyden kannalta tärkeitä näkökulmia yhdistäen
- Yhdessä helpompi tunnistaa ympäristön muutoksia ja ratkaista niitä
- Mahdollistaa myös kansainvälisyyden esim. uusien tuulien tuonnin Ylä-Savoon
- Pystytään vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeisiin.
- Verkostoituneet yritykset menestyvät muita paremmin

2. Julkisen, yksityisen ja 3. sektorin yhteistyön tiivistäminen

- Kaupunki voi toimia aktiivisesti yhteistyön käynnistäjänä ja edistäjänä mm. järjestämällä yhteisiä tapaamisia ja infoja sekä aktivoimalla sosiaalisen median verkostokeskusteluja
- Miksi?
 - Toimijat saavat uutta tietoa
 - Mahdollisuuksia uusille toimintatavoille ja yhteistyökumppaneille
 - Uutta näkökulmaa eri toimijoiden työhön ja sen kehittämiseen
 - Tilojen ja varusteiden jakaminen helpottuu yhteistyön myötä
 - Luo uusia mahdollisuuksia palvelujen ja tuotteiden kehittämiseksi vähenevällä julkisella rahoituksella

3. Seurojen osaamisen parempi hyödyntäminen hyvinvointipalvelujen tarjonnassa

Miksi?

- Liikuntakulttuurin moninaistumisesta huolimatta seurat liikunta- ja urheilutoiminnan ydinyksiköitä
- Lasten ja nuorten liikuttajina ja liikuntaan sosiaalistajina seurojen rooli nykytilanteessa jokseenkin korvaamaton
- Kasvaneen koulutustason myötä seuroissa yhä moninaisempaa osaamista
 - Osaava seuratoimija voi korvata puuttuvaa hyvinvointialan osaamista alueella
- Kuntakentän muutokset ja kuntatalouden haasteet muuttavat kuntien roolia laajenevan seuratoiminnan tukena
 - Toiminnalla saadaan uusia varainkeruumuotoja
- Huomioitava kuitenkin vastuut ja velvollisuudet uudenaissessa asiakastyössä

4. Tilojen joustavamman vuokraamismahdollisuuden luominen

- Hyvinvointiyrittäjyyden edistäminen edellyttää myös nykyistä joustavamman tilojen vuokrausmahdollisuuden uudessa uimahallissa
- Huomioiden esim. yrittäjän ohjaamat vesiliikuntatunnit ja kuntoutustoimijoiden erityistarpeet

5. Kankaan alueen avaaminen nykyistä laajemmin yksityiselle palvelutuotannolle

- Kaupunki voisi ulkoistaa nykyisiä palvelujaan yrityksille, esim. uimahallin kahvila
- Rakentaa uimahalli ja sen palvelumalli siten, että sieltä löytyy sopivia tiloja ja toimintamahdollisuuksia selvityksessä esille nousseille palveluilla ja toiminnoille

6. Iisalmen alueen isojen yritysten ja matkailun tarpeisiin vastaaminen

- Kehittää aluetta ja tukea tuotteistamista huomioiden liikuntapuiston ja uuden uimahallin viihteellisyys, elämyksellisyys ja osaaminen
- Liikuntapuiston yrittäjien ja majoitusyritysten yhteistyön kehittäminen

7. Olemassa olevan investointi-idean toteutumisen tukeminen siten, että kaupunki rakentaa liikuntapuiston kaipaamia tiloja yhteistyössä yrittäjän kanssa

- Selvityksessä esiinnoussut konkreettinen "liidi", jossa yhdistyy alueella toimivan yrittäjän, uuden alueelle sijoittuvan yrittäjän sekä kaupungin tarpeet
- Tuetaan yrittäjän suunnitelmia laajennukselle uuden alueen kaavan mukaisesti

8. Uusien esille tulleiden yritysmahdollisuuksien ja palvelukonseptien edistäminen

- Sähköinen tilojen, välineiden ja henkilöstön välitys ja vuokrausalusta
- Seikkailupuisto
- Ravitsemispalveluyritys
- Esteettömyys/avustajapalvelun kehittäminen
- Lasten ja nuorten ohjattu iltapäiväliikuntatoiminta
- Kankaan alueen kaavaehdotuksessa on mahdollistettu myös majoitustilojen sijoittaminen

Lopuksi

- Uimahallihankkeeseen ja liikuntapuiston kehittämiseen suhtaudutaan myönteisesti ja odottaen.
- Uutta uimahallia kuvailtiin kaikissa vuorovaikutteisessa aineistokeruuvaiheessa tarpeelliseksi ja sen vaikutusta alueen elinvoimaan pidettiin tärkeänä.
- Uudella uimahallilla on mahdollisuus toimia aidosti alueen hyvinvointiyrittäjyyttä vauhdittavana kärki-investointina, mikäli yrittäjyyden vaatimukset huomioidaan rakentamisessa ja uimahallin palvelumallin toteuttamisessa.

Liite 3. Iisalmen uuden uimahallin palvelusuunnitelman tiivistetty esitys

Iisalmen uuden uimahallin palvelusuunnitelma

Pekka Partanen, Kehittämistyö, YAMK 2019
Liikuntajohtamisen ja valmennuksen koulutusohjelma

IISALMEN KAUPUNKI
PL 10, 74101 Iisalmi
Puh. (017) 272 31
WWW.IISALMI.FI

Kankaan liikuntapuisto 2010

Kankaan liikuntapuiston kaava päivitettiin ja hyväksyttiin vuonna 2019
Uuden uimahallin rakentaminen alkaa 12/2020 ja halli avataan loppuvuodesta 2022

Uimahalli
Uusi uimahalli

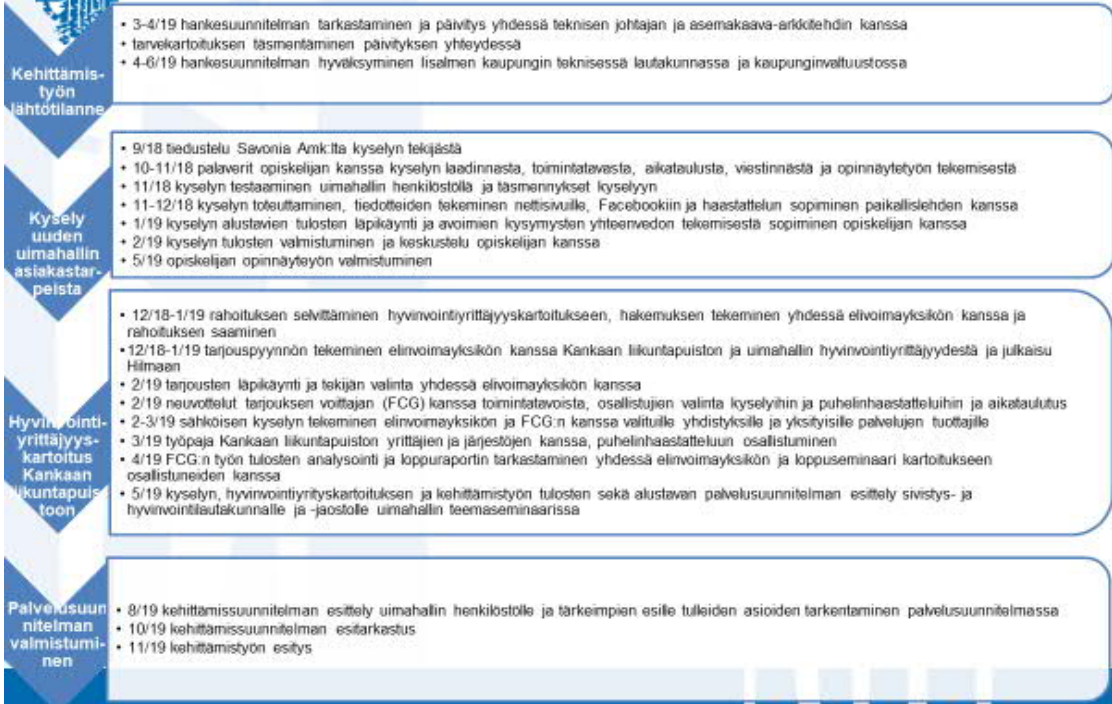

Uimahallin sijoittuminen lisalmen kaupungin palveluissa

- Uimahalli tulee toimimaan kunnallisena palveluyksikkönä
- Uimahalli kuuluu liikunta- ja nuorisopalvelujen toimintayksikköön ja sitä sitoo valtuustoon näiden toimintakate (toimintatuotot-toimintakulut = toimintakate)
- Tämän kehittämissuunnitelman palveluihin liittyvät tarpeet huomioidaan myös uuden uimahallin arkkitehtisuunnittelussa.
- Tarkempi arkkitehtisuunnittelu käynnistyy lokakuussa 2019 ja on suunnitelmat ovat valmiina tammikuussa 2021
- Liikunta- ja nuorisopalvelut kuuluvat päätöksenteon kannalta sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaisuuteen

Kehittämistyön vaiheet

Lisalmi

Kehittämistyön tavoitteet ja menetelmät

- Kehittämistyön tavoitteena on laatia lisalmeen vuonna 2022 valmistuvan uimahallin palvelusuunnitelma. Kehittämistyön tuloksena syntyy uuden uimahallin palvelusuunnitelma, joka tarkentuu vuoden 2022 talousarvioin laadinnan yhteydessä keväällä 2021.
- Kehittämistyö perustuu uuden hallin hyväksytyyn hankesuunnitelmaan, asiakastarvekyselyyn ja Kankaan liikuntapuiston hyvinvointiyrittäjyyskartoitukseen. Asiakkaiden osallisuus ja vaikuttaminen on tärkeä osa julkisen sektorin palvelujen kehittämistä.
- Nykyisessä hallissa kävijämäärät ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana pysyneet korkeina, 156 000 – 169 000 kävijää vuodessa
- Halli palvelee seudullisesti koko Ylä-Savoa. lisalmen uimahalli vastaa myös lähikuntien koulu-uinnin opetuksesta.
- Uuden hallin kävijämäärätavoite on 185 000 henkilöä vuodessa
- Asiakastarpeiden selvittämiseksi tehtiin kysely Savonia-ammattikorkeakoulun opiskelijan opinnäytteenä, määrällinen tutkimus
- Hyvinvointiyrittäjyyskartoitus Kankaan liikuntapuiston alueelle teetettiin konsulttityönä (webropol – kysely, puhelinhaastattelut ja työpaja)

Lisalmi

Kehittämistyön lähtötilanne / uuden uimahallin hankesuunnitelma

- Alun perin uimahallin suunnittelua valmisteltiin peruskorjaushankkeena jo vuonna 2009 omalla hankesuunnitelmalla ja kuntokartoituksilla. Suunnitelmat päivitettiin vuonna 2013 ja kuntokartoitusta laajennettiin
- Hanke siirtyi kaupungin koulujen peruskorjausten ja uudisrakentamisten takia
- lisalmen kaupungin virkamiestyöryhmä valmisteli uuden hankesuunnitelman, päivitetyn kuntokartoitusten perusteella nykyisen hallin korjausasteeksi arvioitiin 89 %, päätökset uudisrakentamisesta hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa syyskuussa 2017.
- Hankesuunnitelma päivitettiin yhdessä työn tekijän, teknisen johtajan ja asemakaava-arkkitehdin kanssa ja hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 4 / 2019
- Päätökset uudisrakentamisesta käynnistivät kaavaprosessin, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 6/2019 (kustannusarvio 13,7 milj.), sijoituspaikaksi määriteltiin kaavassa nykyisen uimahallin parkkipaikan läheisyys.
- Uudisrakentaminen hyväksyttiin valtionavustuksen rahoitusohjelmaan vuosille 2020-2024

Kysely uuden uimahallin asiakastarpeista

- Tavoitteena osallistaa ja kuulla asiakkaita palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä, vastausten määrä 1 113 !

Iisalmen Uimahallissa
ON AINA OSTA

IISALMEN UUDEN UIMAHALLIN ASIAKASTARPEET!
KYSELYN VASTAUSAIKA 12.11.2018 - 9.12.2018

Ilman uimahallia ei ole mahdollista toteuttaa monia palveluita, joihin kuuluu esimerkiksi uimahallin asiakastarpeita. Vastamalla seuraaville kysymyksille voitte auttaa valitsemaan uuden uimahallin palvelujen suunnittelussa.

Kyselyynne aiheuttamassa ovat alla esillä, kuntosalissa, peseytymisessä, kahvin ja teetäntien, kuntosalissa ja kahvipöytäpaikalla.

Kyselyyn vastausneet saavat täydet arvostuspöytäkirjat, joihin on otettu kaikki vastauksia 10 kpl osajaksotit alla esillä ja tavaraa kantoja.

Voitte vastata kyselyyn oman IPuhdella, matkapuhelimekalla tai paperikaavakkeella.

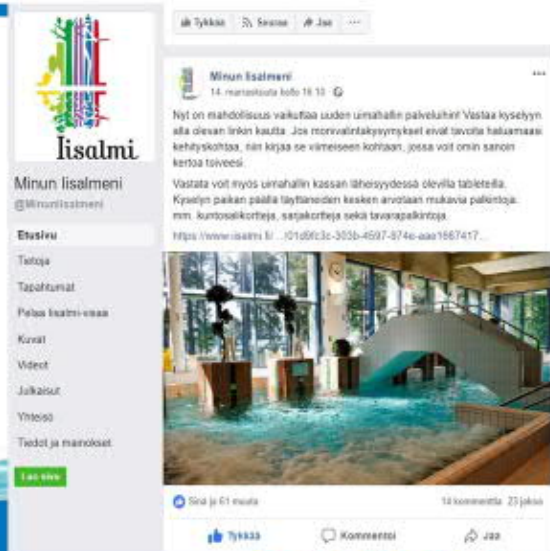
Pöytäkirjat saatavana kyselyyn täällä QR-koodin kautta

KITOS VASTAUKSISTANNE!

UIMAHALLI
IISALMEN KUNNAN KUNTO- JA VIERASLAHJONNAN

www.iisalmi.fi

Minun Iisalmeni
@Iisalmi

Etusivu
Tietoja
Tapahtumat
Palvelu Iisalmi-ensää
Kuvat
Videot
Julkaisut
Yhteisö
Tiedot ja mainokset

Minun Iisalmeni
14. marraskuuta klo 18:13

Nyt on mahdollisuus vaikuttaa uuden uimahallin palveluihin! Vastaa kyselyyn alla olevan linkin kautta. Jos reagoivainkysymykset eivät tavoita haluamaasi kehityskohtaa, niin kirjaa se viimeiseen kohtaan, jossa voit omin sanoin kertoa toiveesi.

Vastata voit myös uimahallin kassan läheisyydessä olevilla tableteilla. Kyselyn paikan päällä löydät nekin kesken arvotteen mukavia palveluita, mm. kuntosalikoita, saunakoita ja tavaraa kantoja.

<https://www.iisalmi.fi/-/01d8f3c-305b-4697-874e-aaa1667417>

Sinä ja 61 muuta

14 kommenttia 23 jaksua

79133 Kommentit 422

Hyvinvointiyrittäjyyskartoituksen tulokset (webropol –kysely, puhelinhaastattelut, työpaja)

8 kehittämissuositusta

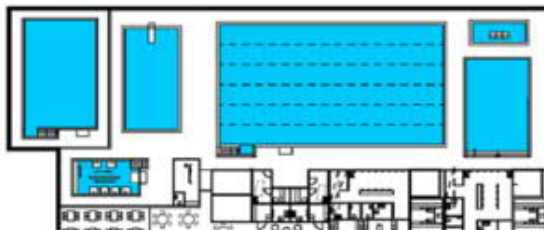

Jatkoselvitykseen valittiin: 1. Seikkailupuisto Kankaan liikuntapuistoon, 2. Lounasravintola- ja kahvilatoiminnan kehittäminen (uimahallin palvelupisteen kehittäminen), 3. "Yhden luukun" periaate liikuntapalvelujen välittämiseksi

Tulossa monipuoliset allastoiminnot Vesipinta-alaa yhteensä n. 700 neliötä

- Kehittämistyön tulokset tukevat hankesuunnitelmassa olevia allasratkaisuja, sauna- ja pesuhuonetilat käyttäjien näkökulmasta ovat merkittäviä, ratkaisuihin huomioitava mm. viihtyisyys

Toiminto	Pinta-ala	Syvyys	Kulkuyhteys
ohjausallas 1	84,7 m ²	0,4-0,9	päädyn levyiset portaat
kahluuallas	14,9 m ²	0,1-0,25	päädyn levyiset portaat
kuntouintiallas, 6-rataa	379,6 m ²	2,0-1,4	askelmat + tasonostin
hyppyallas (1 ja 3 metriä)	75,6 m ²	3,6-2,0	tikkaat
ohjausallas 2	112,3 m ²	1,1-1,35	askelmat + tasonostin
vesihieronta-allas	31,6 m ²	1,1	askelmat + tasonostin
vesipinta-ala yhteensä	698,7 m ²		

Siivous, kiinteistön- ja tekniikanhoito

- Siivous kilpailutetaan yksityisille palveluntuottajille. Kokemukset nykyisestä palvelusta hyviä - hygieniataso säilynyt hyvänä ja sitä seurataan säännöllisellä omavalvonnalla.
- Kiinteistön- ja tekniikanhoidon palveluista vastaa edelleen kaupungin tekninen toimiala, jolloin uimahalli maksaa sisäiset ylläpito- ja kunnossapitovuokrat tekniselle toimelle (ostopalvelu)
- Vaihtoehtoisesti kiinteistön ja tekniikan hoito tullaan kilpailuttamaan yksityisillä alan toimijoilla
- Lopullisen päätöksen tekee kaupunginvaltuusto sivistys- ja hyvinvointilautakunnan esityksestä, asia valmistellaan vuoden 2022 talousarvion laadinnan yhteydessä keväällä 2021

Lisalmi

Kassa- ja kahviopalvelut sekä oheispalvelut

- Kassa- ja kahviopalveluista vastaa uimahalli nykyisellä mallilla
- Vaihtoehtona on kilpailuttaa kahvio- ja kassapalvelut tai pelkästään kahviopalvelut
- Kilpailuttamisesta tekee lopullisen päätöksen kaupunginvaltuusto sivistys- ja hyvinvointilautakunnan esityksestä, asia valmistellaan vuoden 2022 talousarvioin laadinnan yhteydessä keväällä 2021.
- Oheispalveluihin kuuluvat järjestöjen kokouspalvelut sekä yksityinen fysioterapia ja mahdollisesti muu vastaava hoitopalvelu lopullisista rakentamiskäytännöistä riippuen (esim. jalkahoitaja)
- Aukioloaikojen lisäys aiheuttaa vähintään yhden henkilöstötyövuoden lisäyksen kassa- ja kahviopalveluihin

Lisalmi

Peseytymis- ja saunapalvelut

- Palveluihin ja alustaviin suunnitelmiin kuuluvat naisten ja miesten yleiset saunat ja höyrysaunat sekä erityissaunat (2 kpl) erityisryhmien käyttöä varten
- Pesu- ja saunaratkaisut ovat tutkimustiedon ja asiakastarvekyselyn perusteella käyttäjien kannalta merkittäviä uimahallipalveluja ja ne tulee ottaa huomioon arkkitehtisuunnittelussa
- Viihtyisyyttä lisätään mm. valaistuksella ja mahdollistamalla esimerkiksi rentouttavan musiikin kuuntelu saunassa kävijöille

Allaspalvelut

- Allaspalvelut tuotetaan uimahallin omana toimintana
- Allaspinta-alan lisäys tulee parantamaan eri käyttäjäryhmien vapaata oleskelua ja virkistäytymistä
- Aitaitten määrän lisääminen nykyisestä mahdollistaa eri käyttäjäryhmien oleskelun samanaikaisesti uimahallissa sekä allastilan vuokraamisen yksityisille liikuntapalvelujen tarjoajille
- Tärkeimpiin allasosaston palveluihin kuuluvat uinninvalvonta, vauvauinti, uimaopetus, vesiliikunnanohjaus, erilaiset tapahtumat, kampanjat sekä asiakkaiden omatoiminen virkistäytyminen
- Ohjatun liikunnan tuotteita uudistetaan ja esim. virtuaalivesijumpan mahdollisuus on syytä huomioida jo aitaiden suunnitteluvaiheessa
- Allasratkaisut vastaavat hyvin sekä tutkimustuloksiin että asiakstarvekyselyyn liittyen tuleviin asiakstarpeisiin
- Aitaiden määrän lisääntyessä turvallisuuden valvonta ja allasosaston ohjatut palvelut vaativat lisää henkilöresursseja uinninvalvontaan vähintään yhden henkilöstötyövuoden verran (henkilöstömäärän ohjeistaa Tukes Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry:n suosituksesta)

Kuntosalipalvelut

- Nykyiset uudehkot kuntosalilaitteet muodostavat n. 2/3 uuden uimahallin kuntosalilaitteistosta
- Tähän kuuluvat juoksumatot, kuntopyörät, crosstrainerit, vapaaseen harjoitteluun tarkoitetut tangot ja käsipainot sekä painopaikkalaitteet
- Kuntosaliin turvataan edelleen kasvussa oleva vapaiden painojen toiminnallinen harjoittelu tilaratkaisulla
- Ohjauspalvelut muodostuvat kuntosaliohjelmien laatimisesta, fyysisen kunnon testauksesta ja erilaisista ohjatun toiminnan tuotteista kuten kuntonyrkkeily, bootcamp, seniorikuntosali sekä venyttely ja rentoutus
- Tuleva liikuntasali kannattaa sijoittaa kuntosalin yhteyteen, jolloin kuntosalin toiminnallisuus paranee vierellä olevan ohjatun toiminnan ja venyttelytilan ansiosta

Aukioloajat

- Uimahallin aukioloaikoja tullaan laajentamaan nykyisistä
- Asiakastarvekyselyssä nousi selkeästi esille sekä arkipäivä- että viikonloppuaikojen lisääminen
- Aukioloajat tulevat olemaan arkipäivinä kolme kertaa viikossa klo 9 (8) – 21 ja kaksi kertaa klo 6-21, lauantaisin ja sunnuntaisin klo 9-18
- Kuntosalin oman sisäänkäynnin ja toimivan kulunvalvontajärjestelmän ansiosta aukioloaikoja on mahdollista kasvattaa käytännössä rajattomasti. Tämä tarkoittaa kuntosalin aukioloajaksi noin klo 6 – 23.
- Aukioloaikojen laajentamisella on allasosaston turvallisuuden ohella eniten henkilöstöresursseja lisäävä vaikutus

Pääsymaksujen perushinnat

- Uimahallin pääsymaksujen perushinnat päättää sivistys- ja hyvinvointilautakunta
- Lippujen perushinnoittelussa tulee huomioida kaupungin strategia ja painotukset eri väestöryhmiin. Oletuksena on, että lasten ja nuorten sekä eläkeläisten lippujen perushinnoittelu on uudessa uimahallissa eniten subventoitua.
- Perushinnoittelussa tulee huomioida hinnat lapsille, koululaisille, opiskelijoille, työnhakijoille, aikuisille, perheille ja eläkeläisille
- Lisäksi asiakaskäyntejä pystytään ohjamaan siten, että päiväkäyttö on edullisempaa kuin ilta- ja viikonloppukäyttö
- Erilaisilla kampanjoilla kuten ilmaisilla päivillä voidaan etenkin uusia asiakkaita houkutella uimahallin käyttäjiksi
- Asiakastarvekyselyn perusteella n. 40 % uimahallin kävijöistä käyttää sekä kuntosalia että uimahallia. Tämä tulee huomioida lipputuotteissa siten, että asiakkaan on mahdollista ostaa yhteislippu kuntosalille ja uimahalliin.

Iisalmi

Muut tärkeimmät palveluihin vaikuttavat asiat ennen uuden uimahallin valmistumista

- Vuoden 2022 talousarvion valmistelussa huomioidaan mm. henkilöstöressurssien lisäyksen perustelut ja vaikutukset talousarvioon
- Uimahallin vision ja arvojen määrittely vuoden 2022 talousarvion laadinnan yhteydessä keväällä 2021
- Toiminnan taloudellisten, määrällisten ja laadullisten tavoitteiden täsmentäminen vuoden 2022 talousarvioita laadittaessa
- Uuden uimahallin markkinointisuunnitelman päivitys vuoden 2021 aikana huomioiden hyvissä ajoin erilaiset markkinointiin liittyvät toimenpiteet kuten yhteistyösopimus yksityisen markkinointitoimiston kanssa, nimikilpailu ja omat www sivut sekä some –viestintäkanavat
- Vaihtoehtoisten palvelujen tuotantomallien selvittäminen vuoden 2021 aikana ja kilpailutus vuoden 2022 alussa
 - Kassa- ja kahviopalvelut
 - Siivouspalvelut
 - Tekniikka ja kiinteistöhoito
- Selvitys kassa- ja kahviopalvelujen laajentamisesta kaupungin palvelupisteeksi valmistuu keväällä 2020